פולע טאבעלע פון דער מלוכה-לאטעריע וועה 7-טע זיי"ט

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 20 גראשען.

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 74 | Łódź, Czwartek 27 marca 1930. | אכטער יאהרגאנג | לאדז, דאנערשטאג, כז אדר תר"ץ | № 74

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. | אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

דעפ. יאן פילסודסקי בעקומען די מיסיע צו שאפען די רעגירונג

ווארשא, 26. (טעלעפאניש פון אונזער סיים-קארעספאנדענט) היינט 6 א זייגער אין א וועגן איז דער דעפוטאט יאן פילסודסקי (א ברודער פון מארשאל פילסודסקי) אויסגערופען געווארען אין שלאס צום מלוכה-פרעזידענט און עס איז איהם איבערגעגעבען געווארען די מיסיע צו שאפען א רעגירונג.

דעפ. יאן פילסודסקי האט די מיסיע אנגענומען. פון שלאס איז דעפ. יאן פילסודסקי אבגעפאהרען אין בעלוועדער, וואו ער האט אבגעהאלטען א קאנפערענץ מיט מארשאל פילסודסקי.

7 א זייגער אין אוונד איז דעפ. יאן פילסודסקי אבגעפאהרען אין פ-ודיום פון מיניסטאר-ראט, וואו ער האט קאנפערירט מיט פרעמיער בארטעל פון ראדט איז דעפ. יאן פילסודסקי צוריקגעקומען אין סיים, וואו ער האט אבגעהאלטען בעראטונגען צוערשט מיט'ן סיים-מארשאלעק דאשינסקי און דאן מיט'ן סענאט-מארשאלעק שימאנסקי. שפעטער איז דעפ. יאן פילסודסקי אוועק אהיים און בעלוועדער, וואו ער האט זיין וואוינונג און איז זיינע אפארטא-מענטען אבגעהאלטען א לענגערע קאנפערענץ מיט'ן פיהרער פון ב. ב. קלוב פולקאווניק סלאוועק.

מארגען דאנערשטאג וועט דעפ. יאן פילסודסקי אבהאלטען בעראטונגען מיט די פארשטעהער פון די סיים קלובען און ווי מען רעכענט וועט ער פרייטאג שוין צושטעלען די ליסטע פון דער נייער רעגירונג.

דעפ. יאן פילסודסקי איז געבוירען געווארען אין יאהר 1875 אין ווילנא. פון ווילנער גימנאזיום איז ער בעוויזענט געווארען ווייל זיין ברודער יוזעף האט געפיהרט אן אומלעגאלע פאליטישע ארבייט. שפעטער האט ער געענדיגט יורי אויף דער אוניווערזי-טעט אין קראקא.

אין 1919 איז ער בעשטימט געווארען אלס רעגירונגס-קאמיסאר אין ווילנא, אין 1922 איז ער נאמינירט געווארען אלס ריכטער פון ווילנער קרייז-געריכט און אין 1927 איז ער פון דער ליסטע פון ב. ב. אריין אין סיים.

די נישט-געלונגענע מיסיע פון סענאט-מארשאלעק שימאנסקי

וואס ערקלערט מארשאלעק שימאנסקי

ווארשא, 26. (טעלעפאניש פון אונזער סיים-קארעספאנדענט) אין געגענטייל צו דעם דינסטאג-דיגען שטורמישען טאג איז היינט אין סיים געווען רוהיג. אין בופעט איז געווען לעבעדיג, דעפוטאטען און סענאטארען האבען געשמועסט און קיינער האט נישט געוואוסט מיט וואס דער טאג וועט זיך ענדיגען. דערווייל האבען זיך פערשפרייט פערשידענע קלאנגען, צווישען אנדערעס האט מען געשמועסט אז דעפ. סלאוועק זאל בעקומען די מיסיע צו שאפען א קאבינעט. דעפ. סלאוועק האט אבער דאס אבגעלייקענט און האט ערקלערט פאלגענדעס:

מיר האבען זיך געשטעלט פאר א ציל א גוטע רעוויזיע פון דער קאנסטיטוציע און א ווי-דער אנדערע מענשען ווי ידי וואס זיצען איצט אין סיים צו דעם ציל וועלען מיר ווייטער שטרעבען.

עס האט זיך אויך נישט בעשטעטיגט די ידיעה אז סיים מארשאלעק דאשינסקי איז ארויסגערופען געווארען אין שלאס, דאנגעגען איז אמת, אז א כפעצי-יעלער שליח פון שלאס האט קאנפערירט מיט'ן סיים מארשאלעק דאשינסקי.

1 א זייגער בייטאג איז סענאט מארשאלעק שימאנסקי אפגעפאהרען אין בעלוועדער, וואו ער האט דעם מארשאל פילסודסקי אבגעגעבען א גע-נויען בעריכט וועגען זיינע נעכטיגע פערהאנדלונגען מיט די סיים-פארשטעהער.

3 א זייגער נאכמיטאג איז סענאט מארשאלעק שימאנסקי צוריקגעקומען אין סיים, וואו ער האט אין קלוב פון די סיים זשורנאליסטען אבגעגעבען פאלגענדע ערקלערונג:

איך האב געלעגט די מיסיע צו שאפען די רעגירונג אין די הענד פון מלוכה-פרעזידענט באלד נאכדעם ווי איך האב זיך דערוויסט, אז די סיים-קלובען ווילען נישט אננעהמען דעם אולטימאטום פון מארשאל פילסודסקי.

בעת מיין נעכטיגען געשפרעך מיט'ן מלוכה-פרעזידענט האט דער מלוכה-פרעזידענט מיר ערקלערט, אז ער מאכט אבהענגיג מיין אבזאגען זיך פון דער מיסיע צו שאפען א רעגירונג פון זיין געשפרעך מיט מארשאל פילסודסקי.

היינט 1 א זייגער בין איך געווען אין בעלוועדער ביים מארשאל פילסודסקי בכדי אויפצוקלערען די סיטואציע.

גלייכצייטיג ערקלער איך אויך, אז איך האב די סענאט זיצונג, וואס איז געווען בעשטימט אויף פרייטאג.

דער סיים ווערט פונאנדערגעלאזט

אויב דעפ. פילסודסקי וועט ביז פרייטאג נישט שאפען א רעגירונג

ווארשא, 26. (טעלעפאניש פון אונזער סיים-קארעספאנדענט) אין די סיים-קרייזען איז מען אי-בערצייגט, אז דעם דעפ. יאן פילסודסקי וועט זיכער גע-לונגען צו שאפען א קאבינעט. מען ווינשט זיך, אז רעגירען וועט סוף כל סוף דער בעלוועדער, ווייל סיי מארשאל פילסודסקי סיי זיין ברודער דעפ. יאן פילסודסקי וואוינען אין בעלוועדער.

דאנגענען די פעסימיסטען זאגען, אז דאס וואס דעפ. יאן פילסודסקי וויל קאנפערירן מיט די סיים-קלובען, ד. ה. ער וויל מאכען א פרוב צו שאפען א פארלאמענטארישע רעגירונג בעווייזט אז זיין מיסיע וועט איהם נישט געלונגען, ווייל ביידע צדדים זענען איינגעשפארט און עס איז דעריבער זיכער אז דער רעגירונגס-קריזיס וועט אזוי שנעל נישט ערלעדיגט ווערען.

מען רעדט זעהר שטארק, אז אויב דעם דעפ. יאן פילסודסקי וועט נישט געלונגען ביז פרייטאג צו שאפען א רעגירונג, וועט אויף דער שבת'דיגער זיצונג פון סיים ווי נאר די זיצונג וועט זיך עפענען, פערעפענטליכט ווערען א דעקרעט וועגען פונאנ-דערלאזען דעם סיים.

שוידערליכער זעלבסטמארד פון א יודישען יונגענמאן אין לאדז

העננט זיך אין דער פירמע, וואו ער האט געארבייט

אויף פיעטריקאווער 46 געפינט זיך דאס גע-שעפט פון איגנאצי יאשונסקי. אין דער דאזיגער פירמע האט זייט לאנגע יאהרען געארבייט אלס בוכהאלטער און רייזענדער דער 40-יעהריגער באריס גורעוויטש.

נעכטען 2 א זייגער בייטאג, ווען אלע אנגע-שטעלטע האבען פערלאזען דאס געשעפט אויף דער מיטאג-הפסקה האט גורעוויטש ערקלערט, אז ער וועט מיטנעהמען די שליסען, ווייל ער וויל פרי-הער צוריקקומען ארבייטען. גורעוויטש האט גענו-מען די שליסלען, אבער איז א היים נישט געגאנגען.

4 א זייגער, ווען איינער פון די אנגעשטעלטע איז צוריקגעקומען פון מיטאג אין געשעפט אריין איז די טיר געווען אפען. ווען ער איז אריין אין ערשטען צימער האט ער דערזעהען א שוידערליך בילד. אויף א שנור. צוגעבונדען צו א האק אויפ'ן סופיט איז געהאנגען גורעוויטש. ער האט געמאכט אן אלארם. ס'איז ארויסגערופען געווארען די פא-גאטאוויע. דער דאקטאר האט בלויז געקאנט קאנ-סטאטירען דעם טויט.

ווי ס'האט זיך ארויסגעשטעלט, איז גורעוויטש גלייך, ווי ער האט גענומען די שליסלען צוריקגע-קומען אין געשעפט, אנגעבונדען א שנור אויף א האק אין סופיט, פערווארפען זיך א פעטליע אויפ'ן האלז, זיך ארויפגעשטעלט אויף א בענקעל און דאן מיט'ן פוס אומגעווארפען דאס בענקעל, אזוי אז ער איז איז געבליבען הענגען. באריס גורע-וויטש האט פער'יתומ'ט א פרוי און אן 8-יעהריג מעדעלע. ער האט גע'שמ'ט פאר א זעהר רוהיגען און אנשטענדיגען מענשען. מ'קען זיך דעריבער נישט אויסטייטשען די סבה פון זעלבסטמארד. דער זעלבסטמערדער האט איבערגעלאזען א בריף צו זיינע קרובים. מיט דער לויה פערנעהמט זיך „חסד של אמת“.

DR. MED.

A. URYSON

איינערליכע קראנקהייטען
צוריקנעקעהרט.

נעהמט אן פון 3 ביז 5 נאכמיטאג.

[illegible] 26, telef. 35-65.

וולאצלאוועקער
מצה-רייבעכץ
מיט א הכשר פון ראבינאט
העל, שעהן און טרוקען נור 1 זל. קילא
— א —
צו בעקומען אין דער בעוואוסטער היגער פירמע
פיאטרקאווסקי און ברייטשטיין
אלעקסאנדריסקא 12, טעל. 92-220, (שפייז-האנדעל)
בעמערקונג: די ג' קונדשאפט ווערט געבעטען זיך נישט צו לאזען פערבלענדען פון פערשידענע אויפשריפטען אין די פענ-סטער מיט מכלומר'שטע „ליטוויש רייבעכץ“, ווייל אזא רייבעכץ איז אין לאדז בכלל נישט פערהאן.
— פאר הורטאווניקעס אנ'אויסנאהמס-פרייז. —

אב'ארט
צו שלאפען
מאר אנ'אנשטענדיגען יונ-גענמאן, איז אפצוגעבען.
פאמארסקא 14, אין
אפ. 2 שט. ביי לאסקי.

Dr. med. ALBERT GOTLIEB
Piotrkowska 26, tel. 177-50
אקושער און ספעציאליסט פון פרויען-קראנקהייטען
נעהמט אן אין דערהיים פון 3-6 אוונד
און אין לעטשניצע „Vita“ פיעטריק. 45

ליגע למען ארץ ישראל העובדה בלודז. | ליגע פארן ארבייטענדן ארץ ישראל אין לאדז.
זאל פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20
היינט, דאנערשטאג, דעם 27. ד. ח. 8.30 אין אוונד קומט פאר א
תל-חי-אקאדעמיע
בעטייליגטע: מ. ניישטאט, סעקרעטאר פון די לייטונג פון פ.א.פ. אין א"י, גדליהו געלער פון פתח-תקוה, צבי לוריע פון א"י און ב. קארויזמאן פון ווארשא. רעציטאציעס-ח' יחיאל ראזענצווייג, ארקעסטער פון „בר-כוכבא“, לעבעדיגע בילדער פון חלוצים-לעבען אין א"י אויסגעפיהרט דורך די חברים „גורדוניה“ און „השומר הצעיר“.
די איבערגעבליבענע בילעטען ביי דער קאסע פון „פילהארמאניע“.

בעקאנטמאכונג.
דער לאקאל פון בעקער-צעך
וושכאדניא 57
איז צו פערדינגען אויף פערוויילונגען, פארלעזונגען און פערזאמלונגען 3 טעג אין דער וואך: דאנערשטאג, פרייטאג און שבת ווי אויך ימים טובים.
צו פערשטענדיגען זיך אין קאנצעלאריע פון צעך פון 6-10 אוונד.

פאַר אַ שפּאַלטונג פון דער ענגלישער אַרב.-פּאַרטיי

לאָנדאָן, 26. (אַטע) בעת דער נעכטיגער אָבשטימונג אין ענגלישען פּאַרלאַמענט איבער'ן ביודזשעט פון קריגס-מיניסטעריום איז װידער געקומען צו אַ שאַרפען צוזאַמענשטויס צװישען ליבקען און רעכטען פליגעל פון דער לייבור-פּאַרטיי. פאַר'ן פאָרשלאַג פון לינקען פליגעל, װאָס פאָדערט בעדײַטענד צו רעדוצירען די בעוואָפנונג האָבען זיך אַרויסגעזאָגט 21 דעפּוטאַטען פון דער לייבור-פּאַרטיי, 1 ליבעראַל און 1 אומאָפּהענגיגער. דער פאָרשלאַג איז אָפּגעװאָרפען געװאָרען. אויך בעת דער אָפּשטימונג איבער דעם לופט-פליה-ביודזשעט האָבען זיך 30 פּראָצענט פון דער אומאָפּהענגיגער אַרבייטס-פּאַרטיי זיך אַרויסגעזאָגט געגען דער רעגירונג.

מאָרגען דאַרף פאָרקומען אַ זיצונג פון דער אַרבייטס פּאַרטיי מיט'ן ציל צוריקצושטעלען די פּאַרטיי-דיסציפּלין.

אין די פּאָליטישע קרייזען ערװאַרט מען מיט שפּאַנונג דעם רעזולטאַט פון דער דאָזיגער זיצונג. עס הערשט אָבער די איבערצייגונג, אַז פריהער אָדער שפּעטער מוז קומען צו אַ שפּאַלטונג אין דער אַרבייטס-פּאַרטיי.

גענעראַל קוטיעפּאָװ זאָל זיך געפינען אין רוסלאַנד

פּאַריז, 26 (ספּ. טעל.) די גאַנצע היגע פּרעסע ברענגט די רעזולטאַטען פון דער אויספאָרשונג א"ום דעם ענין קוטיעפּאָװ. די אויספאָרשונג שטעלט פעסט, אַז קוטיעפּאָװ איז אַװעקגעפיהרט געװאָרען קיין סאָװיעט-רוסלאַנד דורך נאָרמאַנדיען אויף אַ סאָװיעטישער שיף. איצט זאָל ער זיך געפינען אין דער לוביאַנקער טורמע אין מאָסקװע. מיט אַ װאָך צוריק האָט ער נאָך געלעבט.

„מיר געהען אַנטקעגען נייע וואַהלען“ — ערקלערט סענאַט מאַרשאַלעק שימאַנסקי

װאַרשאַ, 26. (טעלעפאָניש פון אונזער סיים-קאָרעספּאָנדענט) דינסטאָג שפּעט אין אָװנט האָט סענאַט מאַרשאַלעק שימאַנסקי אין אַ געשפּרעך מיט פּרעסע פאַרשטעהער אָנגעגעבן די מאָטיװען פאַרװאָס ער האָט זיך אָפּגעזאָגט פון דער מיסיע צו שאַפען אַ רעגירונג.

פון די דעקלאַראַציעס פון די אָפּאָזיציע קלובען — האָט סענאַט מאַרשאַלעק שימאַנסקי ערקלערט — האָב איך רעזומירט צװיי פּונקטען: ערשטענס, אַז עס זאָל אָבגעשאַפט װערען דער מאַי-סיסטעם און צװייטענס, אַז עס זאָל אָבגענומען װערען פון מאַרשאַל פּילסודסקי זיין בירא־איטאַציע השפּעה אויף דער רעגירונג. דאָס קאָן נישט געשעהן, מיר געהען װאַהרשיינליך אַנטקעגען נייע סיים-װאַהלען, װייל די בעציהונג פון מאַרשאַל פּילסודסקי צום איצטיגען סיים איז אַ נעגאַטיװע און דער איינציגער אויסװעג איז פונאַנדערצולאָזען דעם סיים און בעשטימען נייע װאַהלען.

אין אַ נייעם סיים װעט מאַרשאַל פּילסודסקי האָבען אַ זיכערע מעהרהייט.

היטלער זאָל קאַנדידירען אויפ'ן אַמט פון מלוכה-פּרעזידענט

בערלין, 26 (ספּ. טעל.) דער פיהרער פון די נאַציאָנאַל - סאָציאַליסטען, דער בעקאַנטער אַװאַנטורניק היטלער האָט בעשלאָסען צו קאַנדידירען אויף מלוכה-פּרעזידענט אין דייטשלאַנד. לויט די דייטשע געזעצען דאַרף מען דערצו האָבען פאַרענדיגט 35 יאָהר און בעזיצען די בירגער-שאַפט פון אַ װעלכער ס'איז דייטשער בונדעס-שטאַט. דער פּרוב פון היטלער'ן, װעלכער איז אַן עסטרייכישער אונטערטאַן צו בעקומען בירגער-שאַפט אין ביירען איז איהם נישט געלונגען. איצט האָט ער בעשלאָסען אויסנוצען די געלעגענהייט, װאָס אין טורינגען איז אינערן-מיניסטער זיינער אַ נאָהענטער און בעמיט זיך צו בעקומען די דאָרטיגע בירגערשאַפט.

דייטשע סאָציאַל-דעמאָקראַטיע זועגען פּויליש-דייטשען אָפּמאַך

בערלין, 26. (אַטע) אויף דער זיצונג פון טרייסישען סיים האָט די סאָציאַל-דעמאָקראַטישע פראַקציע אַריינגעטראָגען פאָלגענדע רעזאָלוציע:

„מצד פּראָאינטערעסירטע קרייזען װערען זייט אַ געװיסער צייט פאַרשפּרייט קלאַגען, אַז פּוילען זאָל כלומר'שט מיט יעדען טאָג אַלץ מעהר פאַררא-טען איהרע פּערכאַפּערישע שטרעבונגען בנוגע מזרח-פּרייסען.

די דאָזיגע קלאַגען האָבען דעם ציל צו מאָ-טיװירען די דייטשע בעװאָפנונגען אויפ'ן ים און דער יבשה.

צוליב דער האָפנונגסלאָזער װירטשאַפטליכער לאַגע פון מזרח-פּרייסען, דאַרף מען טיף בעדויערן דעם פאַקט פון פאַרשפּרייטען אַזעלכע ידיעות. װאָס זענען נאָר מסוגל צו פאַרערגערן די װירטשאַפט-ליכע בעציהונגען פון דער פּראָװינץ.

דער סיים פון מזרח-פּרייסען בעדויערנדיג דעם דאָזיגען פאַקט, דריקט גלייכצייטיג אויס אַ דאַנק דער דייטשער רעגירונג, װאָס דורך אונטערהאַנדלונגען און אַ אָפּמאַך האָט זי דערפיהרט צו אַ פאַרשטענ-דיגונג צװישען דייטשלאַנד און פּוילען.

דער סיים האָט די רעזאָלוציע אָפּגעװאָרפען.

Oryginalne opakowania z czerwoną banderolą i znakiem "BAYER" w kształcie krzyża są do nabycia we wszystkich aptekach.

סיים-זיצונג בעשטימט געװאָרען אויף שבת

װאַרשאַ, 26. (טעלעפאָניש פון אונזער סיים-קאָרעספּאָנדענט) היינט איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון סיים-פּרעזידיום מיט דער בעטייליגונג פון מאַרשאַלעק דאַשינסקי. עס איז בעשלאָסען געװאָרען צו געבען דעם סיים מאַרשאַלעק פרייע הענד.

די סיים זיצונג איז בעשטימט געװאָרען אויף שבת. די זיצונג װעט ערװאַרט מיט גרויס שפּאַנונג.

די שטעלונג פון צענטראָלעװ צו דעפּ. יאַן פּילסודסקי'ס מיסיע

װאַרשאַ, 26. (טעלעפאָניש פון אונזער סיים-קאָרעספּאָנדענט) דער צענטראָלעװ האָט בעשלאָסען אויף דער מאָרגענדיגער קאָנפערענץ מיט דעפּ. יאַן פּילסודסקי צו שיקען נאָר איין פאַרשטעהער, װעלכער װעט אָבגעבען אַ דעקלאַראַציע אין דעם זעלבען זין, װי עס איז אָבגעגעבען געװאָרען דעם סענאַט מאַרשאַלעק שימאַנסקי.

120,000 זל. אויף דער פּסח-אַקציע און 40 טויזענד זל. אויף דער קויהלען-אַקציע

בעשטימט דער לאָדזער קהלה-ראַט אויף דער נעכטיגער זיצונג

די נעכטיגע זיצונג פון קהלה-ראַט איז אַדורכ-געגאַנגען מאָמענטענווייז זעהר שטורמיש און איז בעשטאַנען כמעט אינגאַנצען אונטער'ן צייכען פונם נייעם שלום-אָפּמאַך, װאָס איז געשלאָסען געװאָרען צװישען דער אגודה און די אומפּאַרטייאישע. אויף דער זיצונג פון ראַט האָט מען זיך אָבער דער-װאוסט װעגען אַן'אינטערעסאַנטען פּרט: דער פּאָרזיצער פון קהלה-ראַט סענאַטאָר בודזינער, דער קאַנדידאַט פון די אומפּאַרטייאישע איז די גאַנצע צייט נישט אינפאָרמירט געװען װעגען די „שלום-אונטערהאַנדלונגען“, װאָס זענען צװישען דער אגודה מיט די אומפּאַרטייאישע געפיהרט געװאָרען.

אַרום 9 אַ זייגער אין אָװענט עפענט דער פּרעזעס פון קהלה-ראַט סענאַטאָר בודזינער די זיצונג אין אַנװעזענהייט פון 20 ראַט-מיטגלידער. ער לעזט פאָר די טאָג-אָרדנונג: פּסח-הילפס-אַקציע, קויהלען-אַקציע און צו בעפולמעכטיגען די קהלה-פערוואַלטונג אויסשטעלען װעקסלען אויף 100 טויזענד זל., כדי אַדורכצופיהרען די אַקציע. פּרע-זעס מינצבערג שלאָגט פאָר, אַז צו דער טאָג-אָרדנונג זאָלען צוגעשטעלט װערען צװיי פּונקטען: 1) דער לאָדזער אינדוסטריעלער הײמאַן (אַ משומד) האָט אין קהלה אַ לעגאַט פון 3000 רובל. פאַר די צינזען דאַרף קאָנסערווירט װערען דער קבר פון זיינע עלטערן, אַזוי װי דאָס געלד איז דעװאַ-לואירט געװאָרען האָט די קהלה פערלאַנגט, אַז היימאַן זאָל איינצאָהלען 1500 דאָלאַר. אויב ער איז דערויף נישט מסכים זאָל מען איהם אויסצאָה-לען די 3000 רובל. אַ צװייטע פראַגע, װאָס זאָל ערלעדיגט װערען איז די פראַגע מיט דער מקוה אויף זאַכאָדניאַ, אויף װעלכער די קהלה האָט נאָך ביז איצט נישט בעקומען קיין אייגענטום-טיטעל.

דער פאָרשלאַג רופט אַרויס אַ רייהע בעמער-קונגען מצד די ראַט-מיטגלידער. זיי װייזען אָן, אַז אויב די דאָזיגע פראַגען זענען װירקליך אַזוי דרינגענד האָט מען געקענט צוזאַמענרופען אַ זיצונג פון ראַט, װאָס איז נישט פאָרגעקומען שוין זייט אַ יאָהר-צייט.

דאָזאָר רומקאָװסקי פרעגט אָן די פערוואַלטונג, װאָס איז געװאָרען מיט דער אויספאָרשונג װעגען די בעשולדיגונגען און מיסברויכען אין דער בית הקברות-אָפּטיילונג. ער לעגט פאָר אויסצוװעהלען אַ קאָמיסיע, װאָס זאָל די בעשולדיגונגען אויס-פאָרשען.

רעדנער עדעלמאַן אינטערפּעלירט, פאַרװאָס ס'װערט נישט געעפענט די גאַלעריע פאַר'ן פּוב-ליקום. דער פאָרזיצער סענאַטאָר בודזינער פער-אָרדענט די גאַלעריע צו עפענען.

דאַן פרעגט אָן דאָזאָר עדעלמאַן, מיט װאָס פאַרע רעכט האָט דער פאָרזיצער פון דער קהלה-פערוואַלטונג בענוצט זיך מיט כלומרשטע דאָקו-מענטען פון דער קהלה, כדי עפענטליך אויפ'ן פאָרום פון שטאָט-ראַט קאָמפּראָמיטירען אַן'אַרביי-טער-אינסטיטוציע, בעת ער האָט ביי זיך געהאַט אַ דאָקומענט, װאָס לייקענט אָפּ זיין בעהויפּטונג.

נאָכדעם װי די טאָג-אָרדנונג איז בעשטעטיגט געװאָרען מיט די צוגעגעבענע 2 פּונקטען, טראָגט אַריין דאָזאָר צעדערבוים אַ פאָרשלאַג אָנצונעהמען אַ פּראָטעסט געגען סאָװיעט-רוסלאַנד פאַר די רע-ליגיעזע פערפאָלגונגען, װאָס קומען דאָרט פאָר. דער דאָזיגער פאָרשלאַג רופט אַרויס אַ שטורם פון פּראָטעסטען מצד די לינקע. איינער נאָכ'ן צװייטען טרעטען אַרויס די דאָזאָרעס ציטרינאָװסקי, פּער-גאַמענט, עדעלמאַן, זעלמאַנאָװיטש. זיי װאַרפען פאָר דער אגודה צביעות און נישט אויפריכטיגקייט. װען עס האָט זיך געהאַנדעלט אין ריזיקירען מיט פּדיון 2 שעה, האָבען זיי נישט אויסגעפּ הערט דעם אויפרוף פון ראַבינאַט און די געשעפּטען אסתר תענית נישט געשלאָסען.

װיצע-פּאָרזיצער פון דער פערוואַלטונג דאָזאָר בערגער רעפערירט דעם פאָרשלאַג פון דער פּער-װאַלטונג צו אַסיגנירען 120.000 זל. אויף דער פּסח-אַקציע. אמת, זאָגט דער רעדנער די נויט איז שטאַרק געװאַקסען, אָבער די מעגליכקייטען פון דער קהלה זענען געװאָרען קלענער. דער רעדנער בעט צו בעשטעטיגען דעם פאָרשלאַג פון דער פערוואַלטונג. נאָך דעם קורצען „רעפעראַט“ הויבען זיך אָן די וכוחים. די אומפּאַרטייאישע טראָגען אָבער אַריין אַ פאָרשלאַג װעגען בעגרענצען די רעדנער-צייט מיט 5 מינוטען און װעגען שליסען די רעדנער-ליסטע. די ביידע פאָרשלאַגען װערען אָנגענומען טראָץ דער שטאַרקער אָפּאָזיציע פון די לינקע.

אין דער דעבאַטע, װאָס ס'האָט זיך ענטװי-קעלט האָבען אַנטייל גענומען די ה"ה ציטרינאָװ-סקי, פּערגאַמענט, זעלמאַנאָװיטש, רומקאָװסקי, פּלאַטאָ, עדעלמאַן, צעדערבוים, האַלענדערסקי, מאָרגענטאַלער, ראָזענבערג.

דאָס רוב רעדנער האָבען שטאַרק אַנגעגריפען די קהלה-פערוואַלטונג, הלמאי זי האָט נישט אַדורכגעפיהרט די קויהלען-אַקציע, הגם די אגודה-פראַקציע האָט אַליין נאָך אין נאָװעמבער אַריינ-געטראָגען אַ דרינגענדען פאָרשלאַג װעגען אַדורכ-פיהרען די אַקציע. די דאָזאָרעס פון בונד און פּועלי-ציון שלאָגען פאָר צו פערגרעסערען די סו-מע אויף דער פּסח-אַקציע 225 טויזענד זלאָטיס. די ציוניסטען שלאָגען פאָר אָפּצושאַפען די קויה-לען-אַקציע און צו בעשטימען 200,000 זל. אויף דער פּסח-אַקציע. אויך דאָזאָר ראָזענבערג שליסט זיך אָן אָן דעם פאָרשלאַג פון 200,000 זל. דער-ביי פּראָטעסטירט ער אין נאָמען פון די קליינהענד-לער, הלמאי די קויהלען-אַקציע איז ביז איצט נישט אַדורכגעפיהרט געװאָרען.

דאָס לעצטע װאָרט אין דער דיסקוסיע בע-קומט פּרעזעס מינצבערג. ער האַלט, אַז די דיס-קוסיע איז נישט געשטאַנען אויף דער געהעריגער הויך. ער װאַרפט אויך פאָר דעם פאָרזיצער, הלמאי ער האָט דערלאָזט נישט-פּאַסיגע אויסדרי-קען. אויף דער אינטערפּעלאַציע װעט ער ענט-פערען אויף דער נאָהענטסטער זיצונג פון ראַט. (דאָזאָר עדעלמאַן: װען װעט עס פאָרקומען, נאָך היינטיגעס יאָהר?) דאָזאָר זעלמאַנאָװיטש האָט פאָרגעװאָרפען, אַז װען ס'איז געשטאָרבען אַן'אָרי-מער אַרבייטער און זיינע חברים האָבען איהם געװאָלט שטעלען אַ מצבה, האָט דאָזאָר בערגער פערלאַנגט 50 זל. פּרעזעס מינצבערג לייקענט עס אין פאָדערט אויף איהם צושטעלען דערצו בע-װייזען.

פּרעזעס בודזינער קלערט אויף, אַז אויף פערוואַלטונגס זיצונגען האָט ער געהערט אויסרופען „גנב“, „ניטערעכטיגער ליגנער“ און דער פּרע-זעס האָט דערויף נישט רעאַגירט.

בעת דער אָפּשטימונג װערען אַלע פאָרשלאַ-גען אָפּגעװאָרפען און ס'װערט אָנגענומען דער פאָרשלאַג פון דער פערוואַלטונג. ס'װערט אויך אָפּ-געװאָרפען דער פאָרשלאַג פון דער בונדישער פראַקציע, אַז די שטיצע זאָל גלייכמעסיג פערטיילט װערען, און אַז ביים פערטיילען זאָל גענומען װע-רען אין אַכט נאָר די גרויס פון דער פאַמיליע.

געגען דעם דאָזיגען פאָרשלאַג איז שאַרף אַרויסגעטרעטען פּרעזעס מינצבערג. ער האַלט, אַז אַזוי איז געװען און אַזוי װעט עס בלייבען. מ'מוז איינעם געבען 50 און אפילו 100 זל. און די אַנ-דערע װיפיל ס'קומט אויס.

אַ הייסען וכוח רופט אַרויס דער פאָרשלאַג פון דאָזאָר רומקאָװסקי, אַז די קהלה זאָל אַסיגני-רען 10 טויזענד זל. פאַר די יודען אין רוסלאַנד. געגען דעם טרעטען אַרויס פון די פּ. צ. עדעל-מאַן און פון בונד מאָרגענטאַלער. דאָזאָר עדעלמאַן לייענט זיין דעקלאַראַציע. די גאַלעריע לאָזט נישט לייענען. צוליב דער שאַרפקייט פון דער רעזאָלוציע װיל זי דער פאָרזיצער נישט איבערלייענען.

אין נאָמען פון דער פערוואַלטונג גיט אָפּ אַן'-ערקלערונג דאָזאָר אַדװ. װייצמאַן. ער ערקלערט, אַז אין דער אַקציע איז נישטאָ קיין פּאָליטישע מאָמענט. דאָס פּוילישע יודענטום האַלט פאַר זיין חוב צו קומען צו הילף יודען אין אַנדערע ערטער בפרט די רוסישע יודען, װעלכע האָבען זיי אַזוי פיל װאַרימקייט אַרויסגעװיזען בעת די רוסישע קאָזאַקען האָבען פערשלעפּט די היגע פּליטים. די פערוואַלטונג איז מסכים אויפ'ן פאָרשלאַג פון ה' רומקאָװסקי אויב מ'װעט דאָס געלט איבערשיקען אין די ריכטיגע הענט. דער פאָרשלאַג װערט אָנ-גענומען און איבערגעגעבען דעם דאָזאָר רומקאָװ-סקי מיט נאָך אַ פאַרשטעהער פון דער פערוואַל-טונג דעם ענין אַדו כצופיהרען.

נאָכדעם װי דאָזאָר עדעלמאַן לייענט פאָר אַ פּראָטעסט געגען פּרעס מינצבערג, פאַרװאָס ער דרעהט זיך אַרויס פון אַ תשובה אויף זיין אינטער-פּעלאַציע װערט בעשלאָסען צו פערגרעסערן אויף דער קויהלען אַקציע 40.000 זל. װאָס האָט פאָר-געשלאָגען די פערוואַלטונג.

ביי דעם דריטען פּונקט װעגען בעפולמעכטיגען די פערוואַלטונג אויסצושטעלען װעקסלען, ענטשטעהט אַ וכוח צי זאָל אין דער פולמאַכט זיין דער זאַץ, „אויף אַדורכצופיהרען די אַקציע“ פּרעזעס מינצ-בערג ערקלערט אַז אויב דער זאַץ װעט זיין, װעט ער די אַקציע נישט אונטערנעמען אַדורכצופיהרען. די פערוואַלטונג װיל האָבען רעכט, די פולמאַכט צו ער-האַלטען אויפ'ן גאַנצען ביודזשעט יאָהר 1930.

אויף אַן'אָנפראַגע אינפאָרמירט פּרעזעס מינצ-בערג אַז אין 1929 האָט די קהלה געהאַט פולמאַכט אויסצושטעלען װעקסלען אויף 227 טויזענד זל. פון װעלכע אויף 15 טויזענד זל. לויפען נאָך. צום סוף װערט נאָך לאַנגע אַמפּערנישען אָנגענומען דער פאָרשלאַג אין דער פאָלגענדער רעדאַקציע:

דער ראַט בעפולמעכטיגט די פערוואַלטונג אויסצושטעלען װעקסלען אויף דער סומע װאָס װעט אויסגעגעבען װערען פאַר דער פּסח און קויהלען אַקציע אויפ'ן ביודזשעט פון 1930 י. ביז דער סומע פון 160 טויזענד זל.

נאָכדעם זענען אויך רעפּאַטען אָנגענומען געװאָרען דער בעשלוס צוריקצוגעבען דעם לעגאַט ערװאַרד היימאַן און בעפולמעכטיגען די קהלה-פערוואַלטונג אַדורכצופיהרען די פאָרמאַליטעטען ביים איבערנעהמען דאָס אייגענטום רעכט פון דער מקוה אויף זאַכאָדניאַ. 2 אַ זייגער ביינאַכט איז די זיצונג געשלאָסען געװאָרען.

„נייער פאָלקסבלאַט“

לאדז
27 מערץ 1930

דער אולטימאַטום פון מאַרשאַל פּילסודסקי

ווען דער מלוכה־פּרעזידענט האט איבערגעגעבן די מיסיע צו שאפן א נייע רעגירונג דעם סעמ־מארשאַלעק פּראָפ. שימאַנסקי, זענען אלע געווען פעסימיסטיש לגבי דעם אויסגאַנג פון דער מיסיע, א חוץ דעם מאַרשאַלעק גופא. ער האט געגלויבט, אז איהם וועט געלונגען צו שאפען א רעגירונג פון קאמפּראָמיס, פון געגענזייטיגע פערשטענדניש, פערשעהרונג און הנהגות. איהם האט אפילו נישט אפגעשראָקן דער סיגפּריז, וועלכען ס'האט איהם באַלד ביים אנהויב פון דער אַרבייט ארום דער שאפונג פון קאַבינעט, אויגעגעבן (?) גענעראַל דער מאַרשאַל פּילסודסקי מיט זיין ערקלערונג אז דאס נידערטרעכטיגסטע אין פּוילען איז א סיים־רעפּוטאַט.

דער גאנג פון די אונטערהאַנדלונגען מיט די פאַרשטעהער פון די סיים־קלובען, האט דעם מאַרשאַלעק בעשטעטיגט אין זיין גלויבען. ווי דער מאַרשאַלעק ניט איצט איבער, זענען די געשפּרעכען מיט די סיים־פאַרשטעהער פאַרגעקומען אין אַן אַטמאָספערע פון געגענזייטיגע צוטרוי; עס האט אין די געשפּרעכען איינגעפונען א גרויסע שטרעבונג צו שלום, א ווילען לאיאַל מיטצואַרבייטען און א גרייטקייט צו פערגעבען דאס אַלטע. דער מאַרשאַלעק שטעלט פעסט, אז קיינער פון די קלובען האט נישט געמאַכט קיין פּראַבע צו בעריהרען די פראַגע וועגען פערסאָנאַלען צוזאַמענשטעל פון דער רעגירונג.

ווען עס זאָלט זיך אַלזא געהאַנדעלט בלויז וועגען זיינע פון פּראָפ. שימאַנסקי, וואָלט עס געלונגען צו שאַפען די פּאַציפיצירונג, אזוי ווי דער מאַרשאַלעק האט זיך עס פאָרגעשטעלט. פּראָפ. שימאַנסקי האט, אָבער, פונגעזען צוויי מאָמענטען: ערשטענס, קאָן א רעגירונג לויט זיין איינענער פאַרשטעלונג, נישט צושטאַנדקומען אָהן דעם אנטייל פון מאַרשאַל פּילסודסקי: צווייטענס, האט פּילסודסקי נאָכאַמאָל און צום ווייטסטען מאַל מאַניפעסטירט זיין אַבסאָלוט נעגאַטיווע בעציהונג צום סיים, צו די דעפּוטאַטען, צו זייערע אַרבייטס־מעטאָדען און האט ווידער ערקלערט, אז פאַר איהם איז להלוטין אומעגליך מיט זיי מיטצואַרבייטען. הגם מאַרשאַל פּילסודסקי האט דורכגעלאָזט פיל געלעגענהייטען צו ציהען די קאָנסעקווענצען פון זיינע אַרויסטרעטונגען געגען סיים, האט מען אָבער אויך דאָסמאָל געקענט ערוואַרטען, אז פון זיינע ערקלערונג וועגען פּאַרלאַמענט זעט ער מאַכען א געוויסען פּועל יוצא.

מאַרשאַל פּילסודסקי האט דעם פּועל יוצא געמאַכט. אמת, ער האט נישט דערפיהרט זיין בעציהונג צום סיים צו אלע לאָגישע אויספיהרונגען. ער האט געשטעלט אַן אַלטערנאַטיווע: אדער איך, אדער זיי.

מאַרשאַל פּילסודסקי האט געשטעלט אַן אולטימאַטום; ער האט פאָרמולירט פיר בעדינגונגען, ביי וועלכע ער קאָן אַריינטרעטען אין דער רעגירונג. צווישען די בעדינגונגען געפינען זיך: דער אפּזאָג פון סיים צו קאָנטראָלירען מלוכה־אויסגאַבען, וואָס זענען נישט פאָראויסגעזעהען אין בודזשעט, נישט צונויפרופען דעם סיים אין משך פון זעקס חדשים.

וואָלט דער סיים אָנגענומען די בעדינגונגען, וואָלט עס בעדייט, אז ער זאָגט זיך אָפּ פון די אייגענטליכע רעכט, וועלכע דינען איהם אַלס געזעצגעבערישער אַנשטאַלט, ס'וואָלט בעדייט, אז ער שטרייכט מיט די אייגענע הענד איבער זיין עקזיסטענץ־בערעכטיגונג און זיין עקזיסטענץ גופא. דאס איז מעהר ווי קאַפּיטולאַציע. דאס איז זעלבסט־פערניכטונג, אז דער סיים האט קאַפּיטולירט, — דאס אנערקענט מאַרשאַל פּילסודסקי. און דאס, וואס ער פערלאַנגט, בעדייט מאַקע די א גענצע פערניכטונג. און אויף דעם פאַרשלאַג צו בעגעהן זעלבסטמאָרד האט דער סיים אין זיין מערהייט געענטפערט מיט אַ נ'אַפּזאָג.

מיקאָ דעם סיים אויפלעזען, ער העט קיין ווידערשטאַנד נישט אַרויסגעבען, און מאַרשאַלעק שימאַנסקי האלט, אז וואַהרשיינליך, געהען מיר צו נייע וואַהלען. אויף די השערות פון סעיאַט־מאַרשאַלעק קאָן מען אָבער פיל נישט בויען. שוין די לעצטע פאַר טאָג האָבען בעוויזען, זיי ווייניג ער איז אינפאָרמירט וועגען די כוונות פון זיין מאַנדאַטאָר, דעם מאַרשאַל פּילסודסקי.

— ען

—=:8:=—

דאס ציוניסטישע שול־וועזען אין ארץ־ישראל

לאנדאָן, (יט"א) ווי עס איז צו זעהען פון בעריכט וואס איז פאָרגעשטעלט געוואָרען אויף דער לעצטער סעסיע פון ציוניסטישען אקציאָנס־קאָמיטעט דורך דעם ערציהונגס־דעפּאַרטאַמענט ביי דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע אין ירושלים, דערגרייכט די צאָהל קינדער, וואס זענען ערצויגען אין די ציוניסטישע שולען אין ארץ־ישראל, 21,031. דער בודזשעט פון די שולען בעטרעפט 127,450 פונט, אריינגערעכענט די סובסידיעס פון דער רעגירונג (19.300 פונט), פּ.ק.אַ. (5,595 פונט), און דער זעלבסטפערוואַלטונג פון תל־אביב (12.000 פונט).

גרויסע קאַמפּאַניע פאַר יודיש אין טשיקאַגאָ

יודען פאָדערן, מ'זאָל לערנען יודיש אין די מיטעלשולען

טשיקאַגאָ, (יט"א) צווישען דער היגער יודישער בעפעלקערונג בעמערקט זיך לעצטענס א שטאַרקע בעוועגונג אויסצוקעמפען האָס לערנען די יודישע שפּראַך אין די אַלטע מיטעלשולען. א רעזאָלוציע וועגען פיהרען א קאַמף פאַר יודיש אויף די הויכשולען, איז אָנגענומען געוואָרען אויף דער קאָנפערענץ פון דער היגער יודישער קולטור־געזעלשאַפט. די קאָנפערענץ האט אויך בעשלאָסען צונויפצורופען א רייהע מיטינגען פון עלטערן, כדי אויפקלערען די וויכטיגקייט פון איינפיהרען דעם למוד פון יודיש אין די מיטעלשולען, ווייטער איז בעשלאָסען געוואָרען צו זאַמלען אונטערשריפטען פון פופציג טויזענד אונטערשרייבער אויף א פּעטיציע צום ערציהונגס־ראַט, אין וועלכער עס זאָל געפאָדערט ווערען דער למוד פון יודיש אין די העכערע רונגס־מיטעל־שולען.

די קאָנפערענץ האט אויסגעוועהלט א קאָמיסיע אנצופיהרען מיט דער פּראָ־יודיש־קאַמפּאַניע. אין דער קאָמיסיע זענען אריין די ה"ה: מ. קאַפּלען, אברהם פּאַט, מ. אייזענבערג, ארח. ישראל העמעלשטיין, און ארח. חיים אַרשקעס.

יודישע זעלבסטמאָרדען אין ברעסלוי

צוליב דער שלעכטער לאַגע פון דער יודישער בעפעלקערונג

ברעסלוי, (יט"א) די „ברעסלויער יודישע צייטונג“ פערעפענטליכט סטאַטיסטישע ציפערן וועגען די יודישע זעלבסטמאָרדען אין דער שטאָט. פון דער אַלגעמיינער צאָהל 218 זעלבסטמערדער אין יאָהר 1929 אין ברעסלוי זענען 14 געווען יודען (ד.ה. 6,4%). אין דער צייט ווען די יודישע בעפעלקערונג בילדעט ס"ה 3,9% פון דער אַלגעמיינער שטאָט־בעפעלקערונג (24,000 אויף 505,000). דער גרעסטער טייל פון די 14 יודישע זעלבסטמערדער זענען געווען מענער אין עלטער פון איבער 40 יאָהר און פרויען פון איבער 50 יאָהר. איינער פון זיי איז געווען א דאָקטאָר, 6 פּריוואַטע אָהן בעשעפטיגונג און 7 סוחרים. די „ברעסלויער יודישע צייטונג“ קומט דערפון צום אויספיהר, דאס די לאַגע פון דער יודישער בעפעלקערונג איז א בעזונדערס שלעכטע.

נעילה, קדיש, שמע ישראל

חזן טוט זיך אָן גלח'ישע קליידער און זינגט יודישע תפלות אין א קירך

פילאַדעלפיא, (יט"א) א זעלטענער פאַל איז פאָרגעקומען אין א היגער קריסטליכער קירך, וואו א חזן האט געזונגען יודישע תפלות פאַר א קריסטליכען עולם.

אין דער פּראָטעסטאַנטישער קירך, סט. לוק, האט דער חזן גראַנאַני פון דער פאַרם טעמפּעלס „כנסת ישראל“ אנגעטאָן אין די קליידער פון א גלח, אין בעגלייטונג פון דעם קירך־כאָר, געזונגען נעילה, קדיש, שלום־עליכם און דאס פערענדיגט מיט דער קדושה, אנשטאָט די אַלגעמיינע קריסטליכע תפלות האט דער חזן פאָרגעזונגען שמע ישראל.

נאָכדעם ווי דער חזן איז געווען פערטיג מיט די יודישע תפלות האט דער עולם געגומען זאָגען די געוועהנליכע קריסטליכע תפלות.

די אַראַנזשירונג, אז א יודישער חזן זאָל זינגען יודישע תפלות אין א קריסטליכער קירך, איז געמאַכט געוואָרען ווי עס ווערט ערקלערט, „כדי צו ברענגען צו א בעסערע פערשטענדיגונג, צווישען יודען און קריסטען מיט דער הילף פון הייליגע נגונים“.

פערבאַנד פון די יודישע קאָאָפּעראַטיווע געזעלשאַפטען

אויפרוף פון דעם ראַיאָן־ראַט

לעמבערג (יט"א) דער ראַיאָנראַט פאַר קליין־פּוילען פון פערבאַנד פון די יודישע קאָאָפּעראַטיווע געזעלשאַפטען אין פּוילען האט פערעפענטליכט אן אויפרוף אין וועלכע עס ווערט צ.ו.אַ. געזאָגט:

די יודישע בעפעלקערונג אין פּוילען לעבט איצט איבער א שווערען ווירטשאַפטליכען קריזיס, טויזענדער יודישע עקזיסטענצען געהען אונטער. צעהנדליגער טויזענדער יודען פערלירען זייער פרנסה און די ווייטערדיגע עקזיסטענץ פון ברייטע שיכטען פון דער יודישער בעפעלקערונג איז שטאַרק דערשיטערט און ערנסט בעדראָהט. איינע גרויסע מאָס איז צו דעם האָבען קאַטאַסטראָפאַלען מצב גורם געווען די בייספּיללאָזע און געפעהרליכע דער אָרגאַניזאַציע פון יודישען ווירטשאַפטליכען לעבען אין לאַנד.

דער איינציגער ווירקזאַמער מיטעל, וועלכער קאָן אין א געוויסער מאָס לינדערן די שווערע לאַגע פון דער יודישער בעפעלקערונג און ווירקען פּאָזיטיוו אויף איהר רעוואָלוציאָנע פערבעסערונג איז די פּראָדוקטיווע און אָרגאַניזירטע ווירטשאַפטליכע זעלבסטהילף פון פּוילישען יודענטום, די יודישע קאָאָפּעראַטיווע בעוועגונג, אין משך פון די לעצטע צעהן יאָהר האט די יודישע בעפעלקערונג בעוויזען פונאַנדערצובויען א גרויסע פּעראַניגטע נאַציאָנאַלע און אַפּאָליטישע קאָאָפּעראַטיווע בעוועגונג, וואָס צעהלט 600 הויפטזעכליך קרעדיט־אינסטיטוציעס, און נעהמט ארום אַלע שיכטען פון דער יודישער בעפעלקערונג און אין דער ערשטער רייהע האַנדעלס און האַנדווערקער־קרייזען אין דער צאָהל פון 200.000 משפּחות מיט א קאַפּיטאַל פון 20 מיליאָן זל. און דעפּאָזיטען אויף א סומע פון פופציג מיליאָן זל. ביי 85 מיליאָן ערשטקלאַסיגע קרעדיטען.

די מאַטעריעלע מיטלען פון די קאָאָפּעראַטיווען, וואס געהערען צו פערבאַנד פון די יודישע קאָאָפּעראַטיווע געזעלשאַפטען קענען פערפילפאַכט ווערען און זיך פערוואַנדלען אין דעם וויכטיגסטען אינסטרומענט ביים אויפבוי און איבערבוי פון טויזענדער יודישע עקזיסטענצען וואס פערלירען דעם באָדען. טרעט אריין אין די רייהען פון דער אָרגאַניזירטער יודישער קאָאָפּעראַציע, פערפעסטיגט און פערגרעסערט די ווירטשאַפטליכע פּאָזיציעס.

דעם אויפרוף האָבען אונטערגעשריבען אַלע מיטגלידער פון ראַיאָנראַט און דאס פּרעזידיום צו וועלכען עס געהערען: דר. זאָמערשטיין, דר. וואַלבערשטיין און דר. מאַבלום.

דאס ביורא פון דער יודישער מינדערהייט אין דער אינטערנאַציאָנאַלער שטאָט זשענעווע

מיט קליינע אותיות־לעך, אויף א שוואַרצען בריוו־קעסטעל אין א טונקעלען קאָרידאָר פון א וואוינונגס־הויז אין זשענעווע, איז אויפגעדרוקט דער נאָמען פון דעם קאָמיטעט, וואס בעקעמפט די קריוודעס געגען יודען אין די מינאָריטעטן־לענדער.

פון דעם טונקעלען קאָרידאָר פיהרען א היבש ביסעל הילצערנע טרעפּ, צום צווייטען שטאָק, וואו עס געפינט זיך דאס ביורא, וואס בעשטעהט פון צוויי אפּגערונדעטע צימערן פון א שוויצער ישעפרוי, און דא ווערט געפיהרט די הויך־פּאָליטיק פון דעם יודישען פאָלק.

וויפיל מיר האָבען שוין נישט געלאַרעמט וועגען די מינאָריטעטען־רעכט, אין די לעצטע צעהן צוועלף יאָהר. וויפיל קאַמפּע געצען עס זענען שוין נישט אפּגעהאַלטען געוואָרען, וויפיל טרעוואָגע דער אמעריקאַנער יודישער קאָנגרעס האט שוין נישט געשלאָגען און וויפיל מאַמבאַסטישע רעדעס זענען שוין נישט אויסגעהערט געוואָרען, — דער רעזולטאַט איז: א בשופּחדיג בריוו־קעסטעל און א ביורא אין זשענעווע.

און דווקא דא, אין זשענעווע, זענען פערדאַ גרויסע מעגליכקייטען פאַר וויכטיגער יודישער אַרבייט. דא קאָן מען זעהר אָפט אפּשרייען גזירות, איידער זיי ווערען דורכגעפיהרט. דא קאָן מען זעהר אָפט א סטראַשע טון, און דא קאָן מען פערהיטען, אז לענדער און פעלקער זאָלען ווייניגער אונטערדריקען יודען, ווי זיי האָבען חשק.

אין זשענעווע זוכען פעלקער זייער פּיעסטעוש ביי דער וועלט, און דא איז כעדהאָ די גרויסע מורא פאַר אומפריינדליכער פערעפענטליכטען אין אויסלאַנד און צוליב דעם, אַליין קאָנען דא אויסגעגליכען ווערע פערשידענע סכסוכים, איידער זיי דערגרייכען גרעסערע פּראָפּאָרציעס.

חוץ דעם האט דא דאס יודישע ביורא א מעגליכקייט צו אַרבייטען מיט אַלע צעהן אינטערנאַציאָנאַלע צוזאַמען, אונטער אין האַג, אזוי צו זאָגען; דא קען מען זיך שנעלער און בעסער צונויפרעדען, איידער אין די לענדער גופא, ווייל דא צווישען די פערט עטער פון פערשידענע פעלקער, איז פערהאַן א גאַר פריינדליכער געפיהל פון איינעם צום אנדערן.

עס פערשטעהט זיך, אז די אַרבייט מוז געטון ווערען דיסקרעט. טאַקטיש, און מיט פערשטענדניש. דערצו מוז מען האָבען דעם פאַסיגען מענשען, וואס זאָל זיין נישט נאָר גוט אינפאָרמירט וועגען זאַכען, וואס קומען פאָר אין די צעהן לענדער, נאָר ער זאָל אויך קאָנען אין וויסען ווי צו בעהאַנדלען אַנ'ענין, ווען עס מאַכט זיך א נויטווענדיגקייט.

א חוץ דעם דאַרף דאס יודישע ביורא זיין בכוח צוצושטעלען אַלע אינפאָרמאַציעס, וואס האָבען א שייכות מיט דער יודישער פּאַליטיק דא און דאָרט און כדי צו האָבען די אינפאָרמאַציעס מוז מען זיין אין שטענדיגער פערבינדונג מיט די בעטרעפענדע לענדער, לייענען אַלע צייטונגען און פיהרען קאָרעספּאָנדענץ מיט די יודישע דעפּוטאַטען פון דעם אדער יענעם לאַנד.

דאס ביורא אין זשענעווע דאַרף אייגענטליך זיין דער פערט עטער פון אַלע יודישע דעפּוטאַטען פון אַלע פּאַרלאַמענטען אין די צעהן מינאָריטעטען־לענדער און דא קאָנען זאַכען שנעלער דורכגעפיהרט ווערען איידער לאָקאַל אין דער היים.

עס האט שוין באמת פּאַסירט — און אפילו זעהר אָפט, — אז דאס ביורא אין זשענעווע האט פערהיט שרעקליכע פּלענער; עס האט דורכגעפיהרט טובות פאַר יודען אין דעם און אין יענעם לאַנד אָהן געשריי און אָהן געפּילדער, איידער די ברייטע וועלט האט זיך דערוואוסט, אז דא אדער דאָרט האט מען געפּלאַנט עפּעס געגען דער יודישער בעפעלקערונג פון דעם בעטרעפענדען לאַנד.

אָבער אַלץ ווערט געטון אין א זעהר קליינעם מאַסשטאַב. אַלץ ווערט געטון אויף אַהן, שווינג, אָהן גענוגענדע צוגרייטונג. דאס ביורא אין זשענעווע איז געווען געפיהרט פון א זעהר פעהיגען יוד, צבי איבערסאָן, ער פערשטעהט זעהר גענוי זיין אַרבייט, און האט אויסגעצייכענטע פערבינדונגען, ווערט איבעראַל רעספּעקטירט און האט איבעראַל א צוטריט אָהן די מינדעסטע שוועריגקייטען. די צרה איז נאָר, וואס הער איבערסאָן האט אזוי ווייניג מיטהילף און זיין ביורא איז א קלעגליכער, און אפילו אַט דער קלעגליכער בודזשעט פערשפּעטיגט זיך זעהר אָפט אויף חדשים און חדשים.

דער אמעריקאַנער יודישער קאָנגרעס, וועלכער האט געשאַפען אַט די אפּטיילונג אין זשענעווע, פערדינט דערפאַר א גרויסען יישר כוח, דאס איז אפשר די וויכטיגסטע אַרבייט פון דעם אמעריקאַנער יודישען קאָנגרעס, זינט ער עקזיסטירט. צום בעדויערען אָבער, אינטערעסירט זיך דער קאָנגרעס, אַרצט זעהר ווייניג מיט דער אַרבייט אין זשענעווע און יעדע רענטאַבלע זאָגט ער נישט דערפאַר, או די מיטלען וועלכע זענען בעשטימט פאַר אַט דער אַרבייט, זאָלען פערגרעסערט ווערען און אז הער איבערסאָן זאָל האָבען די מעגליכקייט ווייטער אנצוגעהן.

מען וואָלט געקאָנט מיינען, אז דאס ביורא אין זשענעווע קאָסט מי יודע וויפיל געלד א יאָהר, אָבער עס איז נישט אזוי. צו טון די אַרבייט אויף א האַלבוועגס אנשטענדיגען אופן, וואָלט דאס אויסהאַלטען פון דער ביורא געקאָסט קאַסטען אַן ערך פון צעהן טויזענד דאָלאַר א יאָהר, דער קאָנגרעס האט אָבער איינגעזעהען, אז זעקס טויזענד דאָלאַר איז גענוג, און א העלפט פון דעם, שיקט מען טאַקע דערפאַר נישט זעהר רעגעלמעסיג.

א שאַנד, באמת א שאַנד, אויב די וויכטיגע יודישע אַרבייט אין זשענעווע זאָל דאַרפען ליידען צוליב עטליכע טויזענד דאָלאַר א יאָהר. און אויב אמעריקא גיט אויס אזוי פיל געלד יעדעס יאָהר אויף יודישער אַרבייט, וואָלט זי געמעגט „אויסקראַבען“ ערגעץ נאָך עטליכע טויזענד דאָלאַר און אונטערשטיצען א שעהנע און זעהר נוצליכע טעטיגקייט.

צ. ה. ר—ן

ניי׳ער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

ניי׳ער פאלקסבלאט

27
דאָנערשטאָג
כז
אדר תר״צ

מערץ
זון-אויפגאנג 5.33
זון-אונטערגאנג 5.54

10 יאָהר
אויף אַ פּעראַנטוואָרטליכען געזעלש. פּאָסטען
יובילייי פון קהלה-סעקרעטאַר ה׳ פּנחס נאַדעל

היינט ווערט 10 יאָהר זייט דער קהלה סעקרעטאַר ה׳ פּנחס נאַדעל האָט איבערגענומען זיין אַמט אין ל׳ער לאָדזער קהלה.

10 יאָהר אַרבייט אין אַזאַ אינסטיטוציע ווי ס׳איז די צווייטע, לויט איהר גרויס, יודישע קהלה אין פּוילען, הייסט — מיטשרייבען אַ שטיק געשיכטע פון יודישען לאָדז.

אַרבייטען די לעצטע 10 יאָהר אין דער לאָדזער יודישער קהלה הייסט — מיטהעלפען ביים רעאָרגאַניזירען די דאָזיגע אינסטיטוציע אויף נייע יסודות, דאָס הייסט טון אַ דורכאויס געזעלשאַפטליכע אַרבייט לטובת דער יודישער בעפעלקערונג.

ה׳ פּנחס נאַדעל האָט דורך די 10 יאָהר פון זיין שווערער אַרבייט זיך ערוואָרבען נישט נאָר די אַנערקענונג, נאָר אויך די סימפּאַטיע פון דער יודישער בעפעלקערונג, פון די אַלע, וועלכע ס׳קומט אויס צו קומען אין לאָקאַל פון דער יודישער קהלה, פון די אַלע, וועלכע זענען געקומען מיט איהם אין בעריהרונג.

דער יונגער יובילאַר האָט פאַרשטאַנען מיט זיין טאַקטישער האַנדלונג און זעלטענער אָרגאַניזאַציאָנס-פעהיגקייט צו ערלעדיגען די ענינים פון דער קהלה צו אַלעמענס צופרידענהייט און אַנערקענונג.

ה׳ נאַדעל האָט פאַרשטאַנען ווי אַזוי צוצובינדען צו זיך די איבריגע אַנגעשטעלטע פון דער קהלה, אַז זיי זאָלען אויך האָבען די איבערגעבענהייט פאַר די ענינים פון דער יודישער קהלה, ווי ס׳האָט זיי ער אַליין.

פּנחס נאַדעל איז געבוירען אין יאָהר 1895. די ערשטע בילדונג האָט ער בעקומען אין אַ שולע אין זגערזש, דאָרט האָט ער געלערענט נאָר ביז׳ן יאָהר 1905, דאַן איז אויסגעבראָכען צווישען דער שול-יוגענד דער קאַמף פאַר אַ פּוילישער שול און ווי נאָר די ערשטע פּוילישע האַנדעלס-שול האָט זיך געעפענט אין לאָדז, האָט נאַדעל דאָרט אָנגעהויבען צו לערנען און איז דאָרט פערבליבען ביז ער האָט די שול געענדיגט.

נאָכ׳ן ענדיגען די שול אין יאָהר 1913 איז נאַדעל געפאָהרען ווייטער שטודירען אין דער האַנדעלס-אַקאַדעמיע קיין קעלן און איז דאָרט פערבליבען ביז׳ן מלחמה-אויסברוך. דאַן האָט ער זיך איבערגעצויגען קיין בערלין, וואו ער האָט פערטיגט זיין שטודיום. זיינע פּראָפעסאָרען אין בערלין זענען געווען: פּראָפעסאָר הירש, וועלכער האָט געשפּילט אַזאַ גרויסע ראָל ביים אונטערשרייבען דעם ווערסאַילער טראַקטאַט, פּראָפ. עקערט און דער איצטיגער דייטשער פינאַנץ-מיניסטער מאָלדענהאַוער.

אין יאָהר 1920 איז ה׳ נאַדעל געקומען קיין לאָדז און אין מערץ חודש איז ער אָנגעקומען אין לאָדזער קהלה און אַ צייט לאַנג געאַרבייט צוזאַמען מיט איזידאָר שוואַרצמאַן ז״ל.

נאָכ׳ן טויט פון איזידאָר שוואַרצמאַן איז פּנחס נאַדעל געוואָרען קהלה-סעקרעטאַר און פערבליבען אויף דעם דאָזיגען הויכען געזעלשאַפטליכען אַמט ביז איצט.

מיר ווינשען דעם יובילאַר ווייטערדיגע ערפאָלגרייכע אַרבייט אויף זיין געביט.

י. ד—ז.

באנקראטען און געריכטס-אויפזיכטען
טעגליכע כראניק פון האנדעלס-געריכט

נח—נתן ביאלעק דער אייגענטימער פון דער פירמע נח ביאלעק, פיעטרקאווער 39, פערקויף פון אייזען-אַרטיקלען איז אויף דער פאַרזאַמלונג פון אַבּאַ קויפמאַן ערקלערט געוואָרען פאַר באַנקראָט, ביאלעק איז שולדיג געבליבען קויפמאַנען 2000 זל. פאַר 4 וועקסלען, דאָס געריכט האָט בעשטימט דעם באַנקראָט-טערמין אויפ׳ן 22 מערץ 1930. אַלס ריכטער-קאָמיסאַר איז בעשטימט געוואָרען האַנדעלס-ריכטער ק. מאַניץ, קוראַטאָר אַפּל. אַדוו. בושעווינסקי.

ביאלעק איז גענומען געוואָרען אונטער פּאָליציי-אויפזיכט.

*

דוד גלאַס, וועלכער האַנדעלט מיט גאַלאַנטעריע-אַרטיקלען אין פּאַביאַניץ, נאַרוטאָוויטשאַ 5, איז ערקלערט געוואָרען פאַר באַנקראָט אויף דער פאַרזאַמלונג פון דער גאַלאַנטעריע-פירמע „ליכאַ אַהאַ״, זענען גלאַס איז שולדיג געוועזען צוויי טויזענד זל. דער באַנקראָט-טערמין איז בעשטימט געוואָרען אויף 28-טען נאָוועמבער 1929. אַלס ריכטער-קאָמיסאַר איז בעשטימט געוואָרען דער האַנדעלס-ריכטער לאַנדאַו, קוראַטאָר א. טשופּאַוסקי. גלאַס איז גענומען געוואָרען אונטער פּאָליציי-אויפזיכט.

*

אַלס באַנקראָט איז אויך ערקלערט געוואָרען די פירמע גאָלדבערג און האָניגבערג, מאַנופאַקטור-געשעפט אויף פּעטריקאָווער 45. די פירמע עקזיסטירט זייט 32 יאָהר און האָט זיך געגרינדעט פאַר אַ באַלדיגער פירמע, אינ׳ם איצטיגען שווערען קריזיס האָט זי פערלוירען איהר גאַנץ פערמעגען. דער אַקטיוו פון דער פירמע פערענדיגט זיך מיט דער סומע פון 582,460 זל. און דער פּאַסיוו — 810,000 זל. דאָס הייסט, אַז די פירמע איז אין אַ דעפיציט פון 227,540 זל.

אַלס קאָמיסאַר איז בעשטימט געוואָרען האַנדעלס-ריכטער יאַקוב העניג, אַלס קוראַטאָר אַדוו. זיגמונד פרידמאַן.

*

אויף דערוועלבער זיצונג איז לויט׳ן פערלאַנג פון ראָזענפעלד און וואַלדבערג ערקלערט געוואָרען פאַר באַנקראָט אַהאַ קליגער, וועלכע איז שולדיג דער פירמע 4.000 זל.

*

אויף דער פאַרזאַמלונג פון דער „אַקצ. געז. זגערזשער בוימוואָל-מאַנופאַקטור״ איז ערקלערט געוואָרען אַלס באַנקראָט חיים ראַטלעווי, טריקאָטאַזש פאַבריק אויף פּולנאָצנאַ 21. ראַטלעווי האָט זיינע קניות געדעקט מיט וועקסלען און טשעקען, וועלכע האָבען נישט געדעקט געוואָרען רעכטצייטיג, דאָס געריכט האָט בעשלאָסען ראַטלעווי׳ן צו אַ עקזעקוציע. דעם טערמין פון באַנקראָט צו בעשטימען אויפ׳ן 24 פעברואַר 1930. אַלס קאָמיסאַר איז בעשטימט געוואָרען דער האַנדעלס-ריכטער מעלאַמאָזסקי, אַלס קוראַטאָר — אַפּל. אַדוו. י. קאָן.

*

די פירמע: כעבאַנאָווסקע וועבערייע פון לעאָפּאָלד לאַנדסבערג, (מאַנויושקי 7) האָט זיך געווענדעט אין געריכט וועגען פּראָלאָנגירען איהרע צאָהלונגען. די פירמע עקזיסטירט זייט 45 יאָהר. אין צייט פון קריג האָט די פירמע פערלוירען אין רוסלאַנד אַ האַלבען מיליאָן זל. דעם קריזיס אין 1925 י. האָט די פירמע דורכגעהאַלטען. דער בילאַנס שליסט זיך מיט דער סומע 2.275.000 זל. אייגענער קאַפּיטאַל — אַ האַלב מיליאָן זל. וועלכער איז לאָקירט אין אַ וועבעריי, (200 טויזענד זל.) און אומבעוועגליכקייטען 180.000 זל.) קורצטערמינינע פערפליכטונגען פאַר אָפענע רעכנונגען, שטייערן און אַקצעפּטען בעטרעפען 1,775,000 זל. פליסיגע און האַלב-פליסיגע קאַפּיטאַלען — 1.835.000 זל. פּלפּסיגע אַקטיוון — 100.000 זל. האַלב-פליסיגע — 1.730,000 זל. און דעם סחורות פאַר 800.000 און 650,000 זל. אָפענע חובות.

אויסגעבארגט דאס קר.-קאסע-ביכעל
כדי איהר ארימע פריינדין זאל קענען ליגען אין קימפעט

פעלאַגניאַ קאַמינסקאַ און בראָניסלאַוואַ דשיאַראַש פון רודאַ-פּאַביאַניץ זענען געווען האַרציגע חבר׳טעס.

פעלאַגניאַ קאַמינסקאַ איז געווען אויף דער צייט, אַרבייטסלאָז און נישט קיין מיטגליד פון קראַנקען קאַסע. בראָניסלאַוואַ דשיאַראַש איז געווען אַ מיטגליד פון קראַנקען-קאַסע, איז געווען געזונד און האָט קיין דאָקטוירים נישט געברויכט.

ווען פעלאַגניאַ קאַמינסקאַ האָט אָנגעהויבען שווער צו קינד צוגעהן און אויף קיין דאָקטאָר איז נישט געווען, האָט מען גענומען דער דשיאַראַשעס ביכעל פון קראַנקען-קאַסע און אַוועקגעפירט צו דער געווינערין די פּאַנאַטאָוויטש פון קראַנקען-קאַסע.

די פּאַנאַטאָוויטש האָט געפונען די קראַנקע אין אַ זעהר שווערען צושטאַנד אַ פערהלשטע, דאָס קינד האָט מען געדאַרפט ביי איהר אָפּנעמען מיט צואַנגען, האָט מען גענומען די קראַנקע און אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

נאָך דער קימפּעט האָט זיך, נאַטירליך, אַרויסגעוויזען, אַז די קראַנקע איז נאָר קאַמינסקאַ און נישט — ווי עס איז אָנגעגעבען געוואָרען, לויט׳ן ביכעל פון קראַנקען-קאַסע דשיאַראַש.

ביידע פרויען זענען צוגעצויגען געוואָרען צו געריכטליכער פעראַנטוואָרטליכקייט, אַ נעפאַר אָפּגעבען און די צווייטע פאַר אויסנוצען דאָס קראַנקען-קאַסע-ביכעל.

נעכטען איז אין שטעטישען געריכט פאָרגעקומען דער פּראָצעס.

ריכטער פּאָלאַיאָווסקי האָט דעם ענין געלעזט אויף פאָלגענדען אופן: אַזוי ווי די פּאַנאַטאָוויטש פון דער קראַנקען-קאַסע פאָהרט נישט אַרויס צו נעווינערינס אָהן אַ קאָפּיע פון אַנאַמנעזע, האָט אין דעם פאַל אויך געדאַרפט זיין אַזאַ קוואַליפיקאַציע — נישט די אויספאָרשונג נישט די קראַנקען-קאַסע האָט נישט פעסטגעשטעלט, וועד די אַקושערקע איז געווען. די אויספאָרשונג האָט האָבען פעסטגעשטעלט, אַז פעלאַגניאַ קאַמינסקאַ איז געווען אין אַ בעוואוסטלאָזען צושטאַנד ווען די פּאַנאַטאָוויטש איז אָנגעקומען און אַזוי אַז זי קען נישט זיין שולדיג אין דעם אַרויסרופען די פּאַנאַטאָוויטש.

ביידע פרויען זענען צוליב דעם פריינעשפּראָכען געוואָרען.

נישט געוואוסט, אדער פערזעהען?
אנ׳עמיגראַציע-וואָך אָהן יודישער בעטייליגונג

די פּוילישע פּרעסע האָט נעכטען געבראַכט אַ בעריכט וועגען אַ קאָנפערענץ אין דער וואַיעוואָדזטווע מכּוח אָרגאַניזירען אַ „וואָך פון פּוילישען עמיגראַנט“. אין דער קאָנפערענץ איז געוועהלט געוואָרען אַן עהרען קאָמיטעט, אַן אויספיהרונגס-קאָמיטעט און אַ רייהע סעקציעס מיט אַ גרויסער צאָהל מיטגלידער, וועלכע דאַרפען די „וואָך“ אָרגאַניזירען און דורכפיהרען. צווישען די אויסגערעכענטע פערזאָנען געפינען מיר אויך איין יוד — אַ מיטגליד פון עהרען-קאָמיטעט און איין יודישען כלל-טוער — אין דער סעקציע פאַר אימפּרעזעס. און דאָס איז אַלץ. די יודישע פּרעסע איז צו דער קאָנפערענץ נישט איינגעלאַדען געוואָרען. קיין יודישער כלל-טוער, וואָס פערנעהמען זיך אַקטיוו מיט געזעלשאַפטליכע ענינים, זענען אין קאָמיטעט און אין די סעקציעס נישט פערטרעטען. אין דער פּראָפּאַגאַנדע-סעקציע, אין וועלכער עס זענען אַריין כמעט אַלע רעדאַקטאָרען פון די פּוילישע און דייטשע בלעטער, ווערט איהר נישט געפינען דעם נאָמען פון קיין איינציגען יודישען זשורנאַליסט.

ס׳ווייזט אויס, אַז די אָרגאַניזאַטאָרען פון דער „וואָך“ ווייסען נישט, אָדער זיי האָבען „פערזעהען“, אַז גראָד די פראַגע פון עמיגראַציע איז איינע פון די אַקטועלסטע און ברענענדיגסטע ביי דער יודישער בעפעלקערונג; אַז עס עקזיסטירט אַ ספּעציעלע יודישע עמיגראַציע-געזעלשאַפט, וועלכע איז פערוואָרפען מיט אַרבייט אַרום דער יודישער וואַנדערונג; אַז די אויפקלערונג וועגען עמיגראַציע-ענינים, איז אַ טאָג-טעגליכע טעמע פון דער יודישער פּרעסע.

יודישער טישלער-קאאפעראטיוו

מיט אַ דריי יאָהר צוריק האָט אַ גרופּע יודישע טישלער בפּרט מעבעל-טישלער, אויפגעהויבען דעם געדאַנק וועגען שאַפען אַ קאָאָפּעראַטיוו פון טישלער-אַרבייט. ס׳זענען פאָרגעקומען עטליכע בעראַטונגען פון די טישלער און אויף איינער פון די בעראַטונגען איז בעשלאָסען געוואָרען, אַז צו דער שאַפונג פון קאָאָפּעראַטיוו זאָלען אויך צוגעצויגען ווערען די קריסטליכע מעבעל-טישלער. מ׳האָט זיי דאַן ווירקליך איינגעלאַדען צו די בעראַטונגען, אָבער פון די אַסיפות האָט זיך גאָרנישט אויסגעלאָזען... ביי די יודען.

פאַר די דריי יאָהר האָט די קאָאָפּעראַטיווע בעוועגונג ביי די יודען זיך ענטוויקעלט אויך אויף נייע געביטען און ביי די טישלער איז ווידער ענטשטאַנען דער געדאַנק וועגען שאַפען אַ קאָאָפּעראַטיוו. דאָס מאָל האָט שוין די איניציאַטיוו גענומען מעהר ערפאָלג און דער קאָאָפּעראַטיוו איז געשאַפען רען דער ערשטער לאַגער פון די פיינסטע מעבעל-אויסאַרבייטונגען און ס׳ווערט פּראָיעקטירט צו נעוואָרען. אויף נאָ וטאָוויטש 4 איז געעפענט געוואָרען אַ לאַגער פון בילינגע וואַכען און נאָיאַן פון אַלטשטאָט.

זונטאָג ווערט אין לאָקאַל פון „סטיל“ אויף נאַרוטאָוויטש 4 פאָרקומען די פייערליכע ערעפנונג פון קאָאָפּעראַטיוו.

דרוק-פארמולארען
וועגען וואוינונגען אויף קאנסטאנטינער פאלעשיע

(2) דאָס אַרויסגעבען דרוק-פאָרמולאַרען פאַר די, וואָס ווילען בעקומען אַ וואוינונג אין דער שטאָטישער וואוינונגס-קאָלאָניע אויף קאָנסטאַנטינער פאָלעשיע ווערט פאָרקומען דאָנערשטאָג, פרייטאָג און שבת פון 8 פריה ביז 3 נאָכמיטאָג אין דער אַדמיניסטראַציע פון דער קאָלאָניע אויף סרעבּזשינסקאַ גאַס.

אויף יעדען פאָרמולאַר מוז אויפגעקלעפּט ווערען אַ שטאָטישע שטעמפּעל-מאַרקע פאַר 1 זל.

אויפ׳ן פאָרמולאַר ווערט בעצייכענט ווערען דער טאָג, אין וועלכען ער דאַרף, נאָכ׳ן אויספילען, צוריקגעגעבען ווערען.

ביטעס, וואָס וועלען אָפּגעגעבען ווערען נישט אויף קיין געדרוקטע פאָרמולאַרען, וועלען נישט בעטראַכט ווערען.

שטראפען פאר נישט האלטען ריין די שטעלען אויף די מערק

(ב) אין צוזאַמענהאַנג מיט דער פעראָרדנונג פון דער שטעטישער סטאַראָסטווע וועגען סאַניטאַרען אויפזיכט איבער די שטעלען אויף די מערק, האָט דער 7-טער פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט אַדורכגעפיהרט אַ קאָנטראָל אויפ׳ן גרינעם מאַרק און צוזאַמענגעשטעלט עטליכע צעהנדליג פּראָטאָקאָלען פאַר נישט ריין האַלטען די שטעלען און די פּראָדוקטען.

די שולדיגע אין אונריינקייט וועלען ענטשפּרעכענד בעשטראָפט ווערען.

אַ קרבן פון ליבע...
פויער געפינט אין מיסט אַ טויט קינד

(2) דער דאָרפס-ווירט מיכאַל טשעשליאַק האָט אָנגענומען אין לאַסק אַ פוהר מיסט און אָפּגעפיהרט זי אין זיין פעלד צום בעמיסטען. ביים אויסשיטען דאָס מיסט, האָט ער בעמערקט צווישען די אומריינינקייטען אַ טויט קערפּערל פון אַ קינד. אַ דערשראָקענער האָט ער וועגען זיין ענטדעקונג באַלד טיטגעטיילט דער פּאָליציי.

נאָך אַנ׳אויספאָרשונג, האָט די פּאָליציי אַרעסטירט די 19-יעהריגע גענאָוועפאַ שישיק, וועלכע, ווי עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, האָט דאָס קינד געבוירען און אַריינגעוואָרפען אין אוביקאַציע.

לאָדזער קאַמעראַל-טעאַטער „אַרט“ אל. 1. מאַי 2 פריהער ענגל. זאַל
ליטעראַר. לייטער: משה בראָדערזאָן, דירעקטאָר: יוסף סטרוגאַטש
קאָמפּאָזיטאָר: דוד בייגעלמאַן.
היינט, דאָנערשטאָג, 9.30 אין אָוונט אַ פּאָפּולערע פאָרשטעלונג צו ביליגע פּרייזען פון 1—3 זל. ס׳ווערט געשפּילט
„וכל מאמינים שהוא“
פריילייך געמישט פּראָגראַם.
קאָנפעראַנסיער: נ. רייכענבערג. גאַרדעראָבע נישט פערפליכטענד.
בילעטען צו בעקומען יעדען טאָג פון 11—1 מיטאָג און פון 5 נאָכמ. ביי דער קאַסע פון טעאַטער.

טרינקט נור כשר׳ען ווייןָ „באַרווין“ מעבדיל באַרנשטייב׳ס

רשימה פון אויסגעצאהלטע אונטערשטיצונגען

(מ) דער שטאָטישער אונטערשטיצונגס-אַמט האָט אויסגעצאָהלט ווינטער-אונטערשטיצונגען פאַר׳ן חודש פעברואַר 3426 אַרבייטסלאָזע אויף אַ סומע פון 105,420 זלאָטיס. אויף די אונטערשטיצונגען פאַר׳ן חודש מערץ זענען רעגיסטרירט געוואָרען ביז׳ן 26 ד. ח. 4184 פערזאָן.

גייסטיג-קראנקע אויף די גאסען פון לאדז

שהערנעכטען ארום 5 א זייגער ביינאג איז פון א הויז אויף ווסכאדניע גאס ארויסגעלאפען עפעס א האלב נאקעטע פרוי פון א יאהר 20, א בזשור־בערטע און ווילדע, פון מויל האט זיך איהר גע־גאסען א שוים, צווישען די דורכגעהער און עני־שטאנען א געוואלדיגע פאניק. די משוגענע האט אנגעהויבען ווארפען שטיינער. צום גליק זענען באלד צו דער משוגענער צוגעלאפען צוויי מאנס־פערשוינען, — ווי עס האט זיך שפעטער ארויסגע־וויזען — איהרע צוויי ברידער און זי איינגעפיהרט.

די גייסטיג־קראנקע רבקה כאלאמאטאוויטש געפינט זיך אין דערהיים, מחמת ס׳איז שווער צו־קריגען א פלאץ אין שפיטאל פאר גייסטיג קראנקע.

אין דעמזעלבען טאג, מיט א פאר שעה שפע־טער האט צו דער פאמיליע ר. זאוואדקא 23, עמיצער שטארק אנגעקלינגען. די טיר איז געגאנגען עפענען דאס פרייליין העלענקא, אין דעמזעלבען מאמענט האט זיך אין קארידאר אריינגעריסען עפעס א משוגענער און אנגעהויבען שלאגען דאס מיידעל. אויפ׳ן געשריי פון דער בעפאלענער זענען ארויסגע־לאפען די עלטערען און שכנים, מען האט דעם משו־געגעם קוים אפגעריסען פון זיין קרבן און אפגע־פיהרט אין פאליציי־קאמיסאריאט.

געכאפט א יוגענדליכען גנב

(—) די פירמע גאלדלוסט האט פעסטגע־שטעלט, אז פון איהרע טיכעלערייוואר־שטאט (אל. קאשטשושקי 32) ווערען סיסטעמאטיש גע׳גנב׳עט סחורות. נישט קענענדיג כאפען דעם גנב, האט די פירמע געגעבען דעם מיטגעטיילט דעם אויספא־שונגס־אמט.

דער אויספא־שונגס־אמט האט דעלעגירט זיי־נעם א יוגענטליכען מיטארבייטער, וועלכער איז כלומרשט אנגעשטעלט געווארען אלס לערניונגל.

דער דאזיגער בעאמטער האט בעמערקט, ווי דער שיק־יונגעל ערמונד קעמפסקי געהט ארויס פון וואַרשטאט מיט אנגעשטאפטע טאשען, ער איז איהם נאכגעגאנגען ביז קעמפסקיס וואוינונג (ליכטאנאוו־סקי 28) און דארט לעגיטימירט זיך און ארויסגע־פיהרט א רעוויזיע. ביי קעמפסקי האט מען געפינען א גאנצען לאגער פון בכשירים וואס זענען גע־גנב׳עט געווארען ביי גאלדלוסט׳ן. קעמפסקי איז ארעסטירט.

א באהן-קאטאסטראפע
קיין מענשליכע קרבנות איז נישט געווען

נעכטען ארום 5 א זייגער אינדערפריה איז אויפ׳ן שטח פון ראדאמסקער באהן־סטאציע פא־געקומען א באהן־קאטאסטראפע, צום גליק איז אהן מענשליכע קרבנות.

צוליב א שלעכט אנגעשטעלטען וועקסעל האָ־בען זיך צוויי משאות־צוגען צוזאמענגעשטויסען. די לאקאמאטיווען פון ביידע צוגען זענען ערנסט בעש־עדיגט געווארען, צוויי וואגאנעס, איינער געלאָ־דען מיט גלאז, און דער צווייטער מיט קוילען — זענען אינגאנצען צושמעטערט געווארען, דריי וואַ־גאנעס זענען אראפגעפאלען פון די שינעס און צו־בראכען געווארען.

די דירעקשאפט פון די צוגען איז צום גליק בעצייטענס ארויסגעשפרונגען.

דער איבערייס אין דער קאמוניקאציע האט געדויערט ביז 9 אינדערפריה.

דער היזק פון דער קאטאסטראפע בעטרעפט 50 טויזענד זלאטעס.

דעם וועקסלער, וועלכער האט שלעכט אנגע־שטעלט דעם וועקסעל און דערמיט געבראכט צו דער קאטאסטראפע, האט מען צוגעצויגען צו געריכט־ליכער פעראנטווארטליכקייט.

פון „יעאס"
לאדזער יודען פאהרען זיך לערנען ערד-ארבייט

נעכטען איז אפגעפאהרען א גרעסערע גרופע היגע יונגעלייט אין א דארף הינטער קאליש צו ערלערנען ערד־ארבייט. די גרופע איז געשיקט געווארען דורך דער היגער אפטיילונג פון דער יודישער צענטראלער עמיגראציע - געזעלשאפט „יעאס".

דאס איז שוין די צווייטע גרופע פון לאדז, וועלכע איז היי־יאהר געפאהרען אין דארף. די ערשטע גרופע איז אפגעפאהרען מיט צוויי וואכען צוריק.

וואס יעדער עמיגראנט דארף קענען

די געוואלדיגע שוועריגקייטען, וואס זענען פערבינדען מיט דער עמיגראציע. די כסדר׳דיגע בעגרענצונגען, וואס ווערען געמאכט אין כמעט אלע אימיגראציע־לענדער, לייגען ארויף אויף די עמיגראנטען בעזונדערע פליכטען. קוים האט שוין נער דערשלאגען זיך צו קענען עמיגרירען דארף ער לכל־הפחות האבען די זיכערקייט, אז אהינקו־מענדיג אין נייעם לאנד, וועט ער זיך קענען איינארדנען.

דערצו איז נויטיג א פאך און די שפראך פון דעם געגעבענעם לאנד. דאס בעזיצען די לאנדעס־שפראך פון אימיגראציע־לאנד, האט גאנץ אפט א דעצידירענדע בעדייטונג פאר דעם גורל פון ניי אנגעקומענעם.

כדי צו דערמעגליכען די עמיגראנטען צו ערלערנען די שפראך, זענען דורך דער היגער אפטיילונג פון דער עמיגראציע־געזעלשאפט „יעאס" געעפענט געווארען שפראך־קורסען פאר שפאניש, ענגליש, פראנצויזיש און פארטוגעזיש. היינט צו טאג עגזיסטירען שוין אזעלכע 7 גרופען. דערביי מוז צוגעגעבען ווערען, אז די קורסען ווערען בעזוכט אויסשליסליך פון עמיגראנטען.

צוליב דער גרויסער צאהל נייע קאנדידאטען אויף די שפראך־קורסען, איז בעשלאסען געווארען צו עפענען פון דעם ערשטען אפריל ה. י. נייע גרופען פאר אנפאנגער. ס׳ווערען געעפענט גרופען פאר פראנצויזיש, שפאניש און ענגליש. איינשריי־בען קען מען זיך אין ביורא פון „יעאס", פיעט־ראקאווער 10 פון 10 ביז 2 בייטאג.

דער סדר פון דער רעגיסטראציע אויף דער פסח-אונטערשטי-צונג פון דער קהלה

די רעגיסטראציע אויף דער פסח־אונטערשטי־צונג וועט פארקומען אויף זאגעוויצקא 4, לויט׳ן פאלגענדען סדר:

מעטאל־פעראיין — מיטוואך און דא־נערשטאג פון 9 ביז 1 מיטאג און פון 7 ביז 10 אווענד, און פרייטאג פארמיטאג.

צוקערווארג־ארבייטער — פון 9 ביז 1 מיטאג און פון 7 ביז 10 אווענד, און פרייטאג פארמיטאג.

בעקליידונגס־ארבייטער — מיט־וואך און דאנערשטאג פון 10 פריה ביז 1 מיטאג און פון 6 ביז 10 אווענד, און פרייטאג פארמיטאג.

טראנספארט־ארבייטער — יעדען אווענד אין קאנצעלאריע פון פעראיין, און פרייטאג פארמיטאג.

הויז־דינערשאפט — פון 9 פריה ביז 1 בייטאג און פון 7 ביז 9 אווענד, און פריי־טאג פארמיטאג.

אויף בזשעזשינער 5 - לאקאל פון פלייש־ארבייטער־פעראיין פאר פלייש־ארבײ־טער און ארבייטער פון דער

כעמישער אינדוסטריע — פון 7 ביז 9 אווענד, און פרייטאג פארמיטאג.

קעלנער — אין אייגענעם פעראיינס־לאקאל (ווסכאדניא 70) היינט דאנערשטאג, און מארגען פרייטאג פארמיטאג.

צוגרייטונגס-קורס פאר לופט-פליהעריי

(—) דער לאדזער פליהער־קלוב הויבט אן פון היינט אנצונעהמען קאנדידאטען אויף דעם אלגעמיינעם שטאטישען צוגרייטונגס־קורס פאר לופט פליהעריי.

דער קורס וועט זיך אנהויבען דעם 3. אפריל אויף פיעטריקאווער 89, אויף דעם קורס וועלען צו־גענומען ווערען 30 קאנדידאטען, וועלכע וועלען גע־ניסען פון די לימודים און שול־הילף גאנץ אומ־זיסט. 5 קאנדידאטען וועלען צוגענומען ווערען פאר א געוויסען פעכטגעשטעלטען אפצאהל.

ביטען פון קאנדידאטען דארפען אנגעגעבען ווערען אין פליהער־קלוב, פיעטריקאווער 67. ס׳־ווערט פערלאנגט: עלטער פון 18 ביז 21 יאהר. ענדיגען א 7־קלאסיגע פאלקס־שול אדער א 4־קלאסיגע מיטעל־שול, א שריפטליכע ערלויבניש פון די עלטערען, בעשטעטיגט דורכ׳ן פאליציי־קאמיסא־ריאט איינגעהענדיגט געשריבענע לעבענס־געשיכטע. די קאנדידאטען וועלען דעם 1־טען אפריל אונטער־גענומען ווערען דורך א דאקטאר.

אפטייקען
היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) אנטאניעוויטש (פאביאניצקא 50); ר. כאנ־דזשינסקי (פיעטריקאווער 164); סאקאלעוויטש (פושעיאזד 19); רעמבעלינסקי (אנדזשעיא 28); זאנדעלעוויטש (פיעטריקאווער 25); קאספערקעוויטש (זגערזשער 54); טראוויקאווסקי (בזשעזשינער 56).

די ריכטיגע און פאסענדע משקה אויף ארבע כוסות און אויף גאנץ פסח איז ווייןֿ און מעהד בורא
כשר לברכת הגפן
צו פערשידענע פרייזען
„באָרווין"
מענדל באָרנשטיין
לאדז נאָוואָמיעסקא 30
טעלעפאן 30-58
היט אייך פאר פאלסיפיקאטען!

דער נייער מורה-הוראה הרב ר' משה ווייס קומט היינט קיין לאדז

היינט דאנערשטאג 2 א זייגער מיטאג קומט צו פאהרען אויף דעם פאבריקס וואקזאל דער נייער מורה הוראה הרב הגאון ר׳ משה ווייס פון כאסר נאוועץ וועלכער וועט גלייך פערפאהרען אין זיין וואוינונג פיעטריקאווער 69. דער רב קומט אין בעגלייטונג פון איניגע רבנים און פיל אנגעזעהענע פערזענליכקייטען.

א פאליטישער פראצעס

(2) נעכטען איז אין קרייז־געריכט פארגעקו־מען דער פראצעס געגען דער 24־יעהריגער רוטא לעווין, וועלכע איז בעשולדיגט געווארען אין גע־הערען צו דער קאמוניסטישער פארטיי און פונאנ־דערטיילען אנטי־מלוכה׳שע אויפרופען. די אנגע־קלאגטע האט זיך נישט מודה געווען אין געהערען צו דער קאמוניסטישער פארטיי און ערקלערט, אז די אויפרופען האט זי בעקומען פון אן׳אונבעקאנ־טען פערשוין אויף פונאנדערצוטיילען, פארוואס זי האט בעקומען 5 זל. דאס געריכט האט זי פער־משפט אויף 2 יאהר אויסבעסערונגס־הויז.

אומגליקס-פאלען
פאנאטאוויע-כראניק

די כראניק פון פאנאטאוויע האט פערנאטירט פאלגענדע אומגליקס־פאלען:

אויף זשעלאזנא גאס איז אויף דער 30־יעה־ריגער גענינא אייגעראוויטש, אן׳ארבייטערין, אראפ־געפאלען א שטיק געזימס און איהר געמאכט אנ׳־ערנסטע וואונד אין קאפ.

*

אויף קאנסטאנטינער איז איבערגעפאהרען גע־ווארען דורך א טראמוואי דער 5 יעהריגער מאק־סימיליאן פערכא. דאס קינד האט מען אפגעשיקט אין אננא־מאריא־שפיטאל.

*

אויפ׳ן עוואנגעלישען צמענטאזש האט זיך פער׳סמ׳ט מיט זאלץ־זויערע דער ארבייטסלאזער ארטור צערבער (נאווראט 64). אויפ׳ן וועג צום שפיטאל קיין ראדאגאשטש איז דער זעלבסטמער־דער געשטארבען.

מבוח אויטא-קאמוניקאציע אין פאביאניץ

(—) די ווארשאווער אויטא־פאבריק „אורנוס" האט זיך געווענדעט צום פאביאניצער מאגיסטראט מיט א פארשלאג איינצופיהרען א שטענדיגע אויטא־בוס־קאמוניקאציע ביז׳ן פרייהייטס־פארק אויף 5 קילאמעטער לאנג. די פערוואלטונג פון די צופאהר־טראמוואיען האט דעם פארשלאג פון מאגיסטראט וועגען פערלענגערען די ליניע ביז צום פארק נישט אנגענומען, הגם זי האט עס געדארפט אויספיהרען לויט׳ן געשלאסענעם אפמאך.

דער פאביאניצער מאגיסטראט האט דעריבער בעשלאסען דעם פארשלאג פון „אורנוס" אנצונעמען.

כעמיש-באקטעריאלאגישע לאבאראטאריע
מאגיסטער נ. שאץ
פעטריקאווער 37, 2. שט. אריינג.
אנאליזען פון קאל, אורין, לייבעץ א. אז. וו.
אורין-אנאליז — 4 זל.

פרייזען-פערטיילונג אין „בר-כוכבא"

(2) שבת איז אין פעראיין „בר־כוכבא" פאר־געקומען די פייערליכע פערטיילונג פון פרייזען אין דער ראווערען־סעקציע, פאר׳ן יאהר 1928 און 1929. נאך די רעדעס פון פרעזעס א. קאן און דעם לייטער פון דער סעקציע מ. צוקערמאן הא־בען בעקומען אויסצייכנונגען: ט. רעכטמאן, ס. ווי־טעלזאן, מ. זאקס, קאפ. מ. צוקערמאן, ס. באקסענ־בוים, י. קליין, ה. בורשטין, ס. שאפיראט. פאר ענערגישע ארבייט אין דער סעקציע זענען אויסגע־צייכענט געווארען ה׳ שטראוויס און מ. צוקערמאן.

מעטש „חשמונאי" — „זשאס"

(—) שבת 4 א זייגער קומט פאר אויפ׳ן פלאץ פון ד.א.ק. א פוסבאל־מעטש צווישען דעם לאדזער „חשמונאי" און דער שטארקער ווארשעווער יודיש־אקאדעמישער דרוזשינע „זשאס". ביידע מאנשאפ־טען טרעטען ארויס אין זייער בעסטען צוזאמענ־שטעל. ס׳איז כדאי צו בעמערקען, אז די מאנשאפט פון „חשמונאי" געפינט זיך לעצטענס אין א זעהר גוטער פארם.

יודיש טעאטער (פילהארמאניע)

מארגען — „שא, דער רבי פאהרט" מיט קלארא יאנג.

„ארט"

היינט — „וכל מאמינים שהוא" (געמישטער שלאגער־פראגראם).

מארגען — פרעמיערע.

פויליש שטעטישע טעאטער

היינט — 50־טע פארשטעלונג פון „בראווער זעלנער שווייק"

טעאטער פאפולארני

היינט — „די קרעטשמערקע".

טעאטער קאמעראלני

היינט און מארגען — נישט געשפילט.

שבת — די פרעמיערע פון „דזשאז־זינגער" אונטער דער רעזשי פון מעלינא, סטיבאר און ש. דזשיגאן.

מעלדונגען

אלגעמיינער פראפעסיאנעלער פעראיין פון האנדעל־און ביורא־אנגעשטעלטע אין פוילען, אפטיילונג אין לאדז.

אכטונג, ארבייטסלאזע האנדעלס און ביורא אנגעשטעלטע. אלע ארבייטסלאזע, וועלכע ווילען זיך פערשרייבען אויף דער פסח־אונטערשטיצונג פון דער קהלה, דארפען זיך רעגיסטרירען, היינט דא־נערשטאג ד. 27. ד. ח. אין די ביורא־שעה׳ פון 7 ביז 9 אווענד אין דער קאנצעלאריע פון פעראיין נארוטאוויטשא 50.

די פערוואלטונג פון דער לאדזער אפ־טיילונג פון אלגעמיינעם פראפ. פער־איין פון האנדעלס און ביורא אנגע־שטעלטע אין פוילען.

צענטראלער פראפעסיאנעלער פעראיין פון האנ־דעלס אנגעשטעלטע אין פוילען אפטיילונג לאדז, אנדזשעיא 7.

חברים האנדעלס־אנגעשטעלטע! דערפיט מעל־דען מיר, אז ס׳האט זיך געעפענט אן אפטיילונג פון צענטראלען האנדעלס־אנגעשטעלטען פעראיין און געפינט זיך צייטווייליג אין ביורא פון ארבייטער־דירות־קאאפעראטיוו „פאלאוס" אנדזשעיא 7 פראנט 1־טער שטאק. אלע חברים און חבר׳טעס האנדעלס און ביורא־אנגעשטעלטע דארפען זיך קו־מען פערשרייבען, דאס ביורא איז אפען יעדען טאג פון 8 ביז 10 אווענד חוץ פרייטאג.

בעמערקונג אלע ארבייטסלאזע האנדעלס אנ־געשטעלטע וואס ווילען געניסען פון דער נמינע שטיצע דארפען זיך רעגיסטרירען אין די ביורא־שעהן בלויז ... דאנערשטאג פון 8 ביז 10 אווענד און פרייטאג פון 11 ביז 1 פאייגט און ... 5 ביז 7 אווענד.

די פערוואלטונג.

דער אלגעמיינער ווירטשאפט־ליכער קריזיס

און די לאגע פון די פעארימטע לאקאטארען

III.

מיט דער נאוועליזירונג פון ציטירטען טייל ארטיקעל 23 דעכרעכן אוסמאן פון 28־טען נאוועמבער 1928 ווערען אריינגעפירט אין די דערמאנטע מאראטאריאלע כא שריפטען געוויסע ממשותדינגע ענדערונגען, און עס ווערען גלייכצייטיג אויך אנגעוויזען די כללים לויט וועלכע דער מאראטאריום ווערט רעאליזירט.

לויט דער דערמאהנטער נאוועלע קען נאר בלויז ארבייטסלאזיגקייט אפשיקענט ווערען פאר אן איינציגען מאטיוו, וואס בערעכטיגט צו נעניסען פון מאראטאריום אין פארם פון א דאזיקער, זייטער דערפון אנגעוויזען יאהרען, אז לויט'ן נאוועלירטען געזעץ, איז א מאראטאר, וועלכער איז פערמשפט געווארען עקסמיטירט צו ווערען און וויל אז דער עקסמיסיע־אורטייל זאל נישט אויסגעפירט ווערען מוז צו בעווייזען נישט בלויז די פערלענגערטע דירה־געלד, נאר אויך די לויפענדע.

דערביי שטעלט דער געזעצגעבער פעסט די נארמע, לויט וועלכע דאס בעצאהלען דארף פארקומען אזוי נעמליך: אין ראטעס וועלכע דארפען בעטרעפען מינדעסטענס 25% פון לויפענדען חדשליכען דירה־געלד.

ווי ס'זאל אבער נישט זיין, אפילו ביים פינקטליכסטען צופאסען זיך צו די אנגעוויזענע בעשטימונגען ווערט דער עקסמיסיע אורטייל אויטאמאטיש נישט בטל, נאר דער בעטענדער לאקאטאר דארף זיך ערשט בעזונדער ווענדען אין געריכט מיט א מאטיווירטע בקשה זוגען א רעציזיע, אז דער אורטייל זאל נישט אויסגעפירט ווערען.

צו דער דאזיגער בקשה מוז בייגעלייגט ווערען א צייגניש פון פ.א.פ., אז דער פעטענט איז געווען ארבייטסלאז און האט שוין איבער בעזונדערע צייט און די קוויטירונגען פון בעצאהלטע פעלדעגנעס און לויפענדע דירה־געלט.

צום שלום מוז נאך אויסמערקזאם געמאכט ווערען אויף דעם אומשטאנד, אז דאס אנווענדען א מאראטאריום אין אלגעמיין, אלץ איינס צי ס'האנדעלט זיך וועגען א זאוישענע, צי ס'גאהט נאר בלויז וועגען אנאדראטשענע און נישטקייט פאר צעדוראלער פליכט, נאר ס'איז אמבעלאנג פון פערזענליכען איינזעהן פון געריכט און עס קאן פאסירען נישט בלויז אויף אנאמטליכען אופן, נאר אויך לויט'ן פארשלאג פון פערזאנטע עסירטען לאקאטאר.

דעריבער טאקע, דארפען אלע איינגעשלאגטע לאקאטארען, וועלכע זענען לויט די אנגעוויזענע פארשריפטען בעעכטיגט צו געניסען פון חסר פון א כ׳מאראטאריום ווענדען זיך זעגען א מאראטאריום.

י. אינפעלד.

ווער האט דערשטיקט ס'קינד,

דער געדראנג אין אויטא, צי דאס מיידעל־מוטער?

אין דעם אויטאבוס לאדז־קאזשמינעק איז אין דער ריכטונג צו אלעקסאנדער געפאהרען, צווישען אנדערע פאסאזשירען, די 24־יעהריגע העלענא קאטשינסקא, א וועש־וואשערין, פר' יהייטס־פלאץ 6.

קאטשינסקא האט געהאט מיט זיך א קינד. ווען דער אויטאבוס האט זיך פארהאלטען אין אלעקסאנדער, האט די קאטשינסקא פלוצים אויסגעשריגען: „עס איז מיר דערשטיקט געווארען דאס קינד"!

א פער'חלש'טע האט מען זי, מיט'ן דערשטיקטען קינד, ארויסגעטראגען פון דעם אויטאבוס.

דער ארויסגערופענער דאקטאר האט פעסטגעשטעלט דעם טויט פון'ם קינד. עס איז אבער ענטשטאנען א חשד, אז דאס קינד איז דערשטיקט געווארען נאך אין לאדז, און אז די מוטער, א פריילין האט געוואלט אויף עפעס א לעגאלען אופן פטור ווערען פון דעם טויטען קערפערל.

די פאליציי פיהרט אין דעם ענין אנ'אויספארשונג.

די אקציע פאר'ן ארבייטענדען ארץ־ישראל אין לאדז

מאנטאג אווענט איז פארגעקומען א בעראטונג פון אלע קאמיטעטען וועלכע זענען אנגעשלאסען אין דער ליגע פאר'ן ארבייטענדען ארץ־ישראל. ה' ב. קרייזמאן, ווארשא, רעלעגירטער פון די צענטראלע, רעפערירט וועגען דער אקציע פאר'ן ארבייטענדען ארץ־ישראל, נאך א ברייטער דיסקוסיע איז בעשלאסען געווארען: אנהויבענדיג פון דעם דאנערשטאג ווערט פון פלאצירט די פ.א.פ. אקציע אין אונזער שטאט. צו דעם צוועק זועלען פארקומען א רייהע פערזאמלונגען אין משך פון שבת־דיגען און זונטאגדיגען טאג אין פאלגענדע ארגאניזאציעס: החלוץ, התאחדות, פועלי־ציון, השומר הצעיר, פרייהייט, גורדוניה, רת־עבודה, החלוץ הצעיר און אנדערע. אנהויבענדיג פון זונטאג וועלען די מיטגלידער פון די אויבענדערמאהנטע ארגאניזאציעס בעזוכען די לאקאלער בעפעלקערונג פון הויז צו הויז בכדי צו זאמלען פאר דעם פאלעסטינער ארבייטער־פאנד (פ.א.פ.) ביי די מיטגלידער פון די ארגאניזאציעס וועלכע זענען אנגעשלאסען אין די ליגעס, וועט פארקומען די זאמלונג אין פארם פון בעשטייערונגען פון א ביסטרעג. פרייטאג אוונט קומט פאר לכבוד דעם ה' מ. נייששטאט א גלעזעל טיי אויף וועלכען עס זענען איינגעלאדען געווארען די טוער און פריינד פון ארבייטענדען ארץ־ישראל.

די מארגענדיגע תל־חי־אקאדעמיע אין „פילהארמאניע"

ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט, קומט היינט אין אווענט פאר אין זאל פון פילהארמאניע, אן אקאדעמיע געווידמעט דעם צעהנטען יאהר־צייט פון יוסף טרומפעלדאר, און זיינע חברים, — די געפאלענע העלדען אין תל־חי. אויף דער אקאדעמיע וועט פראקלאמירט ווערען די אקציע פאר'ן ארבייטענדען ארץ־ישראל אין אונזער שטאט. צו דער אקאדעמיע קומט דער סעקרעטאר פון דער ליטונג פון פ.א.פ. פון ארץ־ישראל ה' מ. נייששטאט.

יודיש טעאטער אין פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20
אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאן.

4 לעצטע געזעגענונגס־פארשטעלונגען פון
קלארא יאנג

פרייטאג, ד. 28־טען, מאנטאג, ד. 31־טען, 9 אווענד
20 נומערן געזאנג
שא, דער רבי פארט
אין 3 אקטען פון בוען ווגגוויץ, רעזשיסירט פון מחבר.
הויפט־ראל „רבי ר' בעריש'ל" – קלארא יאנג.
20 נומערן געזאנג
ספעציעלע קאסטיומען / פערשטארקטער באר / פערגרעסערטער ארקעסטער

שבת, 4 נאכמיטאג צו ביליגע פרייזען די שוין לאנג ניט געשפילטע פיעסע
כל־נדרי
היסטארישע אפערעטע אין 4 אקטען פון שארקאנסקי. בארבעלא־מ. טרילינג.

שבת, דעם 29־טען, זונטאג, ד. 30־טען, 9 א זייגער אווענד
לטובת דער פסח־אקציע ביים פעראיין „תומכי אורחים"
פרעמיערע! צום 1־טען מאל אין לאדז! פרעמיערע!
קלארא יאנג אין א נייער קרעאציע / דער לעצטער שלאגער
איהר חתונה
אין 3 אקטען מיט געזאנג. רעזשי־בוען יונגוויץ. קלארא יאנג אין דער הויפטראל
בעמערקונג: ווער עס קויפט א בילעט, בעקומט צום אנדענק א פאטאגראפיע פון קלארא יאנג.

ס'נעהמט אנטייל (לויט א.ב.) פרויען: בעזמאן, מאכאראווסקא, נערה, פאדערמאן. מענער: אריעל, אייזענבערג, באלבירסקי, האמבורגער, מאכאראווסקי, נייהויז, פאלאנסקי, ראקאוו.
מוזיקאלישער לייטער: ל. זעלמאן. בילעטען ביי דער קאסע פון טעאטער.

מיטוואך, ד. 16. אפריל (2. טאג חול־המועד פסח), 9 אין אווענד
אנאנס! א פייערליכע פארשטעלונג וואלף נייהויז
לכבוד דעם 20־יעהריגן יובילעאום פון סופליאר
גענויערס אין די ווייטערדיגע אנאנסען.

פרויען דארפען קעמפען פאר קורצע קליידלער

זאגט א בעוואוסטער דאקטאר

„אויב פרויען האבען אמאל אנגעפיהרט א גערעכטען קאמף, איז דאס זייער איצטיגער קאמף געגען די לאנגע קליידלעך. דאס איז א קאמף צווישען דער מאדע און דעם פרויען־געזונד, און עס איז קיין פראגע נישט, אז די פרויען דארפען דעם קאמף פאר די קורצע קליידלעך אנפיהרען מיט זייער גאנצער ענערגיע".

דאס איז די מיינונג פון ד"ר וואודס האטשינסאן, וועלכער איז פעררעכענט פאר אנ'עקספערט איבער געזונדהייטס־פראגען. די קורצע קליידלעך, זאגט דער דאקטאר, זענען געווען א גליק פאר די פרויען און זיי דארפען בעקעמפען די נייע מאדע פון לאנגע קליידער. זינט די קורצע קליידער זענען אריין אין דער מאדע, איז צוגעקומען די פרויען א שטיק געזונד און זיי דארפען זיך דערפאר האלטען ביי די קורצע קליידלעך אזוי לאנג ווי זיי קענען.

פון אלע מאדעס וואס די פרויען־קליידער האבען געהאט פאר יאהרען און יאהרען, איז די לעצטע מאדע געווען די פערנונפטיגסטע. אין דער מאדע האבען זיי ווייט איבערגעשטייגט די מענער אין איינפאכקייט און פערנונפט פון קליידען זיך.

נעהמט, צום ביישפיל, די קליידער וואס א מאן טראגט אין אווענד אין א טעאטער אדער צו א באנקעט. ער איז איינגעשטייפט אין א הארטער אנגעקראכמאלעטער העמד, אזוי, אז קיין ברעקעל לופט קומט נישט צו צו זיין קערפער. אין דעם פלאץ וואו ער געפינט זיך, צי דאס איז א טעאטער, אדער א באנקעט, איז געוועהנליך גאנץ הייס. ער ווערט אויסגעשוויצט, ער פיהלט זיך נישט בעקוועם און דערצו איז ער אין געפאהר צו פערקיהלען זיך און קראנק ווערען.

דאס זעלבע איז אויך געווען דער פאל מיט די פרויען. זיי פלעגען זיך איינשנורעווען אין קארסעטען, אנטון זיך אין צוויי־דריי אונטערקליידלעך און פלעגען ארומוויקלען דעם קערפער אזוי, אז קיין ברעקעל לופט פלעגט נישט צוקומען. דער פרויען־קערפער האט נישט געהאט קיין מעגליכקייט צו ענטוויקלען זיך פריי, אויף א נאטירליכען וועג.

די קורצע קליידער האבען אבער געענדערט דעם גאנצען כאראקטער פון דער בעקליידונג פון דער פרוי. זי האט ארונטערגעווארפען דעם קארסעט, האט אראפגעווארפען די אונטערקליידלעך און האט זיך דערפיהלט ווי א פרייער מענש.

די פאריזער מאדע־עקספערטען האבען געמיינט, אז זיי וועלען אויך דאס מאל אויסאיבען זייער מאכט אלס הערשער איבער דער מאדע און בעפעהלען די פרויען אנצוטון אזעלכע לאנגע קליידער ווי מיט יאהרען צוריק. זיי האבען געמאכט א טעות. די פרויען האבען פשוט געמאכט אנ'אויפשטאנד געגען דער מאדע פון לאנגע קליידער און האבען זיך ענטזאגט זיי אנצוטון.

עס איז שוין באלד א יאהר צייט, ווי דער קאמף געגען די לאנגע קליידער געהט אן, און דער רעזולטאט איז נאך נישט בעשטימט. איין זאך איז אבער זיכער און דאס איז, אז דאס מאל וועט די מאדע־קעניגין אין גאנצען נישט זיגען. די פאריזער מאדע־עקספערטען זעהען שוין איין, אז זייער בעפעהל וועט דאס מאל נישט האבען קיין צו גרויסע ווירקונג, האבען זיי שוין געמוזט מאכען קאמפראמיסען. זיי ערקלערען איצט, אז זיי האבען גאר קיין מאל נישט געדענקט צו בערויבען די פרויען אין גאנצען פון די קורצע קליידלעך. זיי ווילען, אז אין אווענד, ווען די פרויען געהען אין טעאטער, זאלען זיי טראגען לאנגע קליידער, וועלכע מאכען די פרוי אויסקוקען מעהר גראציעז.

אט דער קאמפראמיס, זאגט ד"ר האטשינסאן, איז א גרויסער געווינס פאר די פרויען. דאס וועט הייסען, אז צום וועניגסטענס, ביי דער ארבייט און ביי א שפאציר אין גאס, וועט די פרוי זיך פיהלען פריי און בעקוועם ווי ביז איצט.

Dr. Z. Rakowski
ספעצ. פאראוירען־, נאז־, האלז־ און לונגען־קראנקה.
קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 27-81.
רעצעפטירען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן
אין לעטשניצע, נארוטשער 17 פון 10—11 און פון 2—5

קליינער פעליעטאן

„דו" און „איהר"

איך בעטראכט דאס „איהר־צען" פאר א געקרעמפעוויטער זאך.

„איהר" — איז א זאג פון פרעמדע און ענטפרעמדעטע.

„דו" — זאגט זיך גלאטיג און דאס בעצייכענט די נאהענטקייט, דאס אינטים זיין צ ווארעמער, דאס היימישקייט...

און זאגט אליין:

וואס פאר א טעם האט:

„א רוח אין „איער" טאטען אריין"?

הארט, פאג, געמוטשעט.

אבער.

קום זאגט זיך:

„א רוח אין „דיין" טאטען אריין" — איז עס לייכט, ס'קריכט אליין פון מויל ארויס, עס גליטשט זיך פשוט ווי אויף פוטער.

און נאך מעהר.

עס האט א טעם, א ריח, א געשמאק.

„דיין" — איז קלאסיש.

„אייער" — איז געקוועטשט.

די ראזינע ענדערונג בענוציגט זיך זעהר פאר דעם פוילישען סיים.

— — — — — — — —

דער ענגלענדער איז אין דעם פרט א „דוצער".

ער זאגט: „יו" — „דו" צו יעדען, אפילו צום קעניג.

דער אלטער העברעער האט עס אויך אזוי געטון:

„יעשה המלך"!

„ארוני המלך עשה"!

„דוצעריש".

אין אונגארישען פארלאמענט זאגען זיך די אבגעארדענטע — אהן שום הילוק פון פארטיי־צוגעהעריגקייט: „דו".

די איינציגע פרויען־דעפוטאטקע אין אונגארישען פארלאמענט ווערט פון אלעמען אנגערופען: שוועסטער!

— — — — — — — —

דאס ראזינע „דוצען" בענוציגט זיך זעהר אין פוילישען סיים און דאס וואלט די רעפובליק, ריסקירט און אינצידענטען אויף זעהר פיל פערגרינגערט און וואלט אפשר דעם מצב פון פארלאמענטאריזם — בפרט פון דער ווירטשאפט און פאר פאליטיק — שטארק געהויבען.

למשל!

אט איז אנומעלט אויסגעקומען אין סיים, אז אין דעפוטאט זאגט צום אנדערען!

„דער הער האט א באנדיטישער קולטור".

דערויף האט יענער געענטפערט.

„דער הער איז אזא לאבוז און וואס זאל איך מיט דעם הער פאלעמיזירען".

איצט פרעג איך אייך:

האט אזא מין קריגעכץ א טעם, א ריח?

ווען א „פאן" — איז ער נישט קיין באנדיט.

ווען א „לאבוז" — איז ער נישט קיין „פאן" — און צי וואלט נישט גליכער, גרינגער, פאמיליארישער און פיל שעהנער און קורצער זיין צו זאגען:

„טי באנדיטא"

און

„טי לאבוז".

אהן אנשטויסעכצער און דער גראמאטיק און אהן פאראדאקסען?

עס איז דאך א הענגג א יור צו זיין.

עס געהט אזוי גלאטיג און פוטערדיג פון מויל:

„א רוח אין דיין מאטענס־טאטענס־טאטען!"

אפילו דער ריטם איז פערדאן...

פיינאון.

ס'געיעג נאכ'ן שאטען

79 (סענסאציאנעלער ראמאן)

— אגב, עקסעלענץ... צי איז אייך בעקאנט אז מיר שווימען אפ ערשט אום האלבע נאכט, צוועלף א זייגער?

— צוועלף א זייגער? — האט דער גראף אומרוהיג איבערגעפרעגט — איך האב נישט געמאכט. איך האב גערעכענט, אז איהר שווימט אפ צעהן א זייגער.

— געוועהנליך איז עס אזוי. היינט אבער האבען מיר ארויפצונעהמען א גרעסערע לאדונג, וואס וועט אונז אויפהאלטען ערשט מיט א שעה צוריק. מיר וועלען זיך פאר צוועלף א זייגער נישט האבען אפגעפערטיגט. אויף אייער ארט, עקסעלענץ, וואלט איך אריין אין דעם נאהענטסטען רעסטאראן, אפגעגעסען א גוטען אווענד-ברויט און אויסגערויכערט האט א ציגאר, ווייט פון דעם טומעל... נאך א האלבע שעה פאר'ן אפפאהרען וועל איך צושיקען נאך אייך א מענשען.

דער גראף האט זיך געפאלגט און מיט א לייכט הארץ איז ער אוועק אין דעם אנגעוויזענעם נאהענטסטען רעסטאראן.

— גראטולירט! — האט ער א זיסגעמור־מעלט אויסער זיך פאר פרייד — אין א שעה ארום וועל איך שוין זיין אינגאנצען אויסער יעדער געפאהר.

ביז לביני האט דער קאפיטאן וואסקאווסקי זיך איבערגעלייגט היי עם דעם, וואס ער האט געהאט גערעדט מיט דעם אומגערייסטען פאסאזשיר.

אויך ער איז אוועק פון דער שיף און פון'ם שיפס-קאנטאר אנגעקלונגען צום אויספארשונגס־אמט.

איהם האט אויפגענומען גאנץ קאלט דער אינספעקטאר ראזקעוויטש.

— וואס פערלאנגט איהר?

— איך בין דער קאפיטאן וואסקאווסקי, און פיהר א שיף פון דער פוילישער שיפס-געזעלשאפט; מיר פאהרען אפ היינט אין נאכט צעהן א זייגער... איך וועל ביי אייך בעקומען אן אפיציעלע אנווייזונג צוליב פאלגענדער סיבה... איך קען אויף זיך נישט נעהמען די פעראנטווארטליכקייט... א קארגשט האט זיך צו מיר געמאלדען א הער, וואס האט זיך פארגעשטעלט אלס גראף בענסדארף, און געבעטען מיך, איך זאל איהם מיטנעהמען מיט זיך... איך...

— וואס רעדט איהר! — האט ראפקעוויטש כמעט אויסגעשריגען — אך, צום טייוועל!... ש מאנסקי, קומט נאר אהער!... קומט שנעל א־הער!... שנעללער קומט!.. איהר הערט א מעשה?.. נעהמט דאס צווייטע טרייבעל און האָרכט! האלא!... יא, הער קאפיטאן, וואס האט איהר געזאגט?

— דער ראוויגער הער, דער גראף מיין איך, זיכער אנ'אויסלענדער, וואס קערט זיך אן מיט דער העברעער געזעלשאפט, איז מיט א האלבע שעה צוריק געקומען אויף מיין שיף. פון דער מאכט האב איך נישט בעקומען קיין שום אינסטרוקציעס און קיין שום התראות, אבער פון די צייטונגען ווייס איך, אז ער האט היינט אונטערגעשריבען א מלוכה-הלוואה. פון דיזעלבע צייטונגען ווייס איך, אז דאס געלד דארף אונטער א בעוואפענטער וואך אפגעפיהרט ווערען קיין דייטשלאנד. דער ראוויגער הער אבער האט מיר געמאלדען, אז דער פראיעקט פון איבערפיהרען דאס געלד איז פערעפענטליכט געווארען נאר אויף כלומרשט. מחמת פון זיין רעגירונג האט ער בעקומען ידיעות וועגען דעם, אז דורך אינטערנאציאנאלע באנדיטען ווערט געפלאנט אנ'אטענטאט אויף איהם.

— יא, יא, הער קאפיטאן... דערצעהלט ווייטער.

— ער האט מיר רעקלעמירט, אז דאס גאנצע געלד האט ער מיט זיך אין א לעדערנעם פארטפעל... אלזא, וועגט איך זיך צו אייך, איהר זאלט מיר געבען אן עצה... דער ענין איז פאר מיר אזוי אויסטערליש, אז אהן דעם היכען פון מיינע דירעקטארען, האלט איך זיך פאר נישט בערעכטיגט צו אנגעהמען א פאזיציע... און וואס שייך דער די־רעקציע האב איך נישט קיין מעגליכקייט מיט איהר צו קאמוניקירען אין אזא שפעטער שעה... ווי זשע דארף איך, און דער דיגניטעט האנדלען?

— איהר האט שוין זעהר ריכטיג געהאנדעלט, וואס איהר האט זיך געווענדעט צו אונז. איך דאנק אייך, הער קאפיטאן פאר די אינפארמאציעס, אייערע, און פאר אייער פארזיכטיגקייט. דער ענין איז זעהר א דעליקאטער און פאדערט א בעזונדערע פארזיכטיגקייט. אויסגעצייכענט האט איהר געטון, וואס איהר האט צו אונז אנגעקלונגען... איך וויל אייך אבער בעטען, וועגען נאך איין זאך, אויב איהר ווילט נישט אין די נאהענטסטע צייט ארויסטרעטען אלס עדות אויף א סענסאציאנעלען קרימינאל־פראצעס.

— איך האב אויף דעם אבסאלוט קיין חשק נישט! — האט דער קאפיטאן טרוקען געענטפערט.

— פערשטעהט איהר מיך. די לאגע איז א זעהר קאמפליצירטע. דאס געלד דארף מאנגען איבער־געפיהרט ווערען איבער דער גרעניץ — דאס איז פולשטענדיג ריכטיג. אפשר גערעדט, רופט ארויס דאס אויפפיהרען זיך פון דעם גראף זעהר ערנסטע פערדאכטען. ער פערמאגט אבער דיפלאמאטישע אומבעריהרליכקייט, און האט, ווערשיינליך שטענדיג דאס רעכט צו אנגעהמען כלערליי מיטלען אויף אפהיטען דאס געלד. פערשטעהט איהר מיך?

— אוודאי פערשטעה איך! דאס הייסט, אז בעסער האט זיין מיט איהם נישט האבען צו טון!

— לויט אונזערע לעצטע ידיעות, נעהמט אן פאר ענין אנ'אפענעם שווינדלערישען כאראקטער. עס איז דא א חשד צו רעכענען, אז א העלפט געלד וויל זיך דער גראף בענוצען אויף צוואייגענען. אריינמישען זיך קאנען מיר אבער נישט. ער האט זיך אזוי איינגעארדענט אז א עסטי, ען איהם קענען מיר נישט דערוויל. מיר דארפען אבער אויס דעם ווייטערדיגען פערלויף פון די געשעהענישען. איך האלט, פאר מיין חוב אייך צו ווארענען, אויב איהר מיינט, אז איהר קאנט אונז העלפען...

— א גוטע נאכט! — האט דער קאפיטאן קורץ געענטפערט און אפגעהאנגען דאס טרייבער.

(פארטזעצונג קומט)

גהאנדי גענגען די חתונות פון מינדעריעהריגע

לאנדאן, 26. (אטע) בעת זיין פראטעסט-מארש האט זיך גהאנדי אפגעשטעלט אין טועסלא, וואו עס איז פארגעקומען א גרויסע עפענטליכע פערזאמלונג. די צאהל אנטיילנעהמער אין דער פערזאמלונג איז געווען פערהעלטניסמעסיג קליין, ווייל דעם 1-טען אפריל טרעט אריין אין קראפט דאס געזעץ, וואס פערוועהרט צו שליסען חתונות צווישען מענער יונגער פון 18 יאהר און פרויען יונגער פון 14 יאהר. אין גאנצען קרייז קומען דעריבער פאר צאהלרייכע חתונה-צערעמאניעס נאך איידער דאס געזעץ וועט אריין אין קראפט.

גהאנדי האט אויף דער פערזאמלונג זיך בעקלאגט, אז די אינדישע בעפעלקערונג פערשטעהט נישט די וויכטיגקייט פון געזעץ, וואס וועט האבען זעהר גוטע פאלגען. אייער אונבעוואוסטזיין — האט גהאנדי ערקלערט — איז דיטיבה פון אייער קנעכטשאפט.

פארבערייטונגען צום אראבישען יום-טוב נביא מוסא

ירושלים, 26 (י. ט. א. טעלעגראפיש). די ארץ-ישראל-רעגירונג האט אנגענומען אלע שריט כדי צו זיכערען די רוהיגקייט בעת'ן אראבישען יום-טוב נביא מוסא. ווייל א גרויסע מחנה אראבער ציהט זיך צום אמאר-מעטשעט צו דעם דאזיגען יום-טוב.

ציהונג פון דער לאטעריע

5-טע קלאס, 17-טער טאג

15.000
10,000 136808
147475 166654.
5,000 82715
112 639 156318.
3,000 28456
178548 199526.
2,000 12385
12443 31680 52520 80707 167164 175818 196237.
1,000 2536 5640
17853 27773 86633 98257 104042 115082 150266 161652 188038 195497.
600 63223 71737 94034
118949 128228 132782 151610 182775 208209.
500 1473 2821 3188
6989 7961 8514 10721 15567 15950 16232 22951 26329 33969 34170 36112 36473 38898 42654 43416 47119 48964 50480 53606 57146 76610 79279 80150 84660 84713 86775 96370 96430 97784 99561 100073 102105 104540 105018 105800 105946 111599 111884 115533 115768 117489 118991 125719 126989 128752 132807 136236 138652 140539 141343 143042 150264 151164 154819 155130 159813 160176 160478 163457 163466 166353 166679 168803 168860 169338 170496 173268 175320 175479 175708 177181 178804 183217 183458 183970 189307 189839 191991 192178 192723 195800 196828 196950 203896 208236 208833.

250

194 263 342 468 692 886 10696 971 20044 105 216 983 30033 473 750 67 40317 402 536 675 936 50020 176 323 950 88 60038 99 306 695 70029 165 307 489 588 837 76 84 80449 602 870 90199 419 31 65.

10037 139 282 91 303 413 729 916 11098 253 372 690 97 717 819 84 921 12026 678 753 13102 97 342 487 91 14213 80 824 927 15011 33 60 258 424 788 16001 53 85 307 33 408 633 76 797 922 17371 500 998 18863 19085 207 13 44 472 957.

20013 324 21170 216 478 91 791 22101 28 488 514 686 23138 402 44 567 71 644 24098 110 11 215 530 61 640 716 919 65 25049 368 849 998 261116 37 91 92 272 505 37 805 92 995 27032 508 11 601 778 930.

28025 276 337 96 517 889 29180 81 381 550 618 831 975 30236 76 312 800 36 89 31263 593 730 32338 578 617 49 870 958 33314 974 34243 497 540 35038 145 283 330 91 449 523 79 660 709 856 988 36350 507 720 800 929 49 37072 86 341 406 08 90 648 735 832 38244 395 444 790 39002 79 141 75 83 432 587 98 758 62 40113 212 489 92 763 838 41113 536 71 42051 233 50 557 809 12 43017 58 322 96 716 24 44078 419 701 45145 475 599 604 843 99 954 46514 36 62 793 827 47483 561 48331 690 723 943 49124 436 723 80 845 903 50477 511 752 76 957 51218 497 529 636 761 71 885 52444 919 71 53121 65 521 53 763 54112 22 53 478 518 933 34 71 55028 231 813 53 93.

56439 814 963 75 57005 223 460 650 788 908 58231 517 924 96 59565 611 710 912 25 65 60100 224 67 690 900 45 90 61314 661 795 997 62228 320 63319 588 640 738 64069 174 229 345 86 483 696 722 65149 244 59 696 742 906 23 66361 746 80 833 939 67161 302 453 528 34 960 68039 446 962 66 69154 268 309 687 855 56 85 70012 252 719 57 71040 64 107 579 657 92 707 94 992 72077 489 939 73096 135 242 74 481 714 538 990 96 74519 68 600 757 867 903 75199 568 244 76475 712 893 77141 441 521 903 78356 478 739 964 79025 120 368 90 494 699

80001 152 58 386 540 776 863 93 912 81208 25 406 44 529 985 95 82042 189 363 87 538 64 711 828 70 917 83 83010 84 201 74 529 626.

84043 178 253 320 31 833 49 80 85089 342 817 86202 51 306 528 87 658 931 87046 100 13 96 213 57 71 534 82 88123 57 633 949 89035 113 64 70 662 83 739.

90061 124 256 418 26 49 541 677 887 91348 56 492 92119 235 39 406 532 992 93051 236 877 94515 621 890 95096 119 670 859 67 96038 730 97154 84 633 86 98043 134 404 546 814 68 99237 309 466 631.

100191 427 762 101142 403 798 102317 63 514 94 745 103052 215 399 557 977 104204 648 105209 34 492 640 61 707 965 106046 200 82 459 649 51 107536 93 108122 291 325 38 48 66 97 418 650 789 109597 719 110049 161 65 245 618 843 80 111837 974.

112368 602 807 113005 25 110 17 465 114013 24 157 299 748 996 115130 31 386 705 805 97 116158 228 326 727 872 117070 196 266 327 658 792 118106 394 567 620 119448 79 620 782 883.

120092 324 477 531 673 777 822 121127 226 360 436 604 57 58 87 785 829 122070 176 336 533 30 633 716 18 123043 51 560 631 762 952 84 124400 555 667 793 844 989 125005 355 470 623 47 126011 659 754 60 810 97 127139 309 74 467 796 886 128693 904 30 129006 58 66 92 353 69 442 814 68 953.

130086 441 65 745 60 67 870 131195 557 645 96 903 132414 618 133019 67 185 245 403 14 835 56 69 904 134006 121 291 488 750 135033 388 488 505 605 737 879 922 136080 468 975 88 137044 88 180 264 445 88 558 794 95 138000 68 80 387 513 96 744 856 139088 710 835 58.

140075 119 31 200 333 456 725 78 839 141112 15 234 93 680 708 142061 285 357 466 691 143201 85 431 613 35 787 931 144201 19 71 353 87 448 639 759 931 145045 137 329 62 80 482 537 825 994 146021 247 341 92 620 753 60 838 147296 434 520 76 674 892 964 89 148132 379 512 90 624 723 48 149098 203 44 31 393 434 573 886 949 97.

150124 272 362 151193 304 38 440 623 812 152306 76 462 95 502 153083 119 44 219 25 513 85 86 154027 50 180 231 72 451 65 585 648 915 155035 353 418 505 601 6 48 807 28 911 15610 55 269 78 307 17 409 44 542 669 98 962 71 157487 517 700 14 51 79 834 158018 30 233 409 541 50 692 706 823 987 159045 65 362 501 729 886.

160328 63 500 85 620 47 52 161083 160 301 44 607 65 763 68 162031 218 55 930 74 163088 268 83 483 88 95 528 603 734 851 81 990 164036 59 204 402 518 165470 513 691 756 166002 52 422 43 638 758 818 167038.

168047 196 226 435 59 543 891 169020 148 205 396 403 770 84 170506 617 83 763 68 883 96 949 171142 232 442 592 172129 218 547 748 825 901 68 173194 853 411 96 569 83 700 848 174139 294 96 433 45 52 95 615 92 833 86 175109 248 49 554 97 719 30 899 932 176257 65 76 675 725 46 817 37 66 915 177106 46 343 623 72 937 89 178248 920 179266 337 57 480 638 920.

180152 75 226 591 801 45 906 36 181094 510 653 724 875 182149 485 651 701 183387 97 454 529 679 885 915 22 40 70 184155 212 412 631 76 185008 57 447 561 710 807 910 186166 299 316 17 77 411 933 187013 141 62 440 508 683 945 188084 189041 294 308 628 45 64 83 829 85 932.

190035 213 221 66 402 756 88 191236 369 549 626 52 73 783 99 911 40 48 192069 112 224 421 45 517 193197 223 40 659 872 98 913 194000 18 21 24 131 527 65 729 40 84 953 195326 424 97 658 759 983.

196174 261 585 99 728 95 197048 83 112 608 30 48 748 198249 74 354 96 790 807 37 932 199000 147 588 979 200148 307 605 201002 121 98 377 484 949 202009 75 345 687 203127 36 240 534 861 204013 17 72 235 336 489 94 512 45 782 205212 79 324 64 445 607 66 779 998 206178 43687 665 716 878 207126 471 521 644 743 840 208126 502 767 70 910 46 81 209030 130 270 89 377 957.

10.000 68204
146417.
5.000
3.000 38293
181852.
1.000 33920
76509 99697 118123 122684 133027 170065 183103 190902 196812 200988.
600 5840 6335
24279 33502 49049 55828 64601 66214 70489 78391 81050 109943 120147 122378 146005 146652 160458 166817 166929 173695.
500 1510 1640 3246 17458
22811 28751 24873 25167 27427 38135 39024 39506 42045 42214 46174 49681 53687 55706 56446 53901 60928 64025 64188 72059 77190 82094 82133 86445 86843 89491 89551 91716 96418 100775 103126 107461 107793 110293 111992 114432 116254 117044 118772 118874 119815 119916 125068 126247 130206 132363 134115 139033 140259 145567 145958 149125 149615 150516 152479 154130 158702 158830 163864 164133 164893 166264 169054 172854 174230 179757 186019 137515 188270 188718 189032 189180 190010 193073 194839 198523 20063 201066 203323 206063.

250

10 103 73 968 1023 24 374 409 649 52 899 2099 143 246 494 528 739 94 900 5 3112 492 678 730 82 4807 991 5076 132 308 663 89 835 6386 689 772 87 896 7146 90 587 680 789 97 8014 36 209 419 560 632 38 78 809 911 9371 637 770.

1013 62 239 700 69 79 851 72 11222 25 599 876 12569 731 939 13144 217 519 767 800 901 25 80 83 14035 191 284 715 81 317 943 151189 714 822 16384 525 786 863 934 17483 841 974 18413 53 916 19633 752 931.

20237 621 757 21217 414 648 933 22098 162 309 513 15 19 636 735 23074 210 19 24 422 502 614 33 24175 245 475 502 616 25013 145 66 327 422 555 625 884 26356 535 640 864 967 27074 200 669 914 78.

28083 198 493 733 829 983 29057 99 294 306 635 803 30161 244 396 424 510 702 971 31169 334 678 32242 479 570 887 33580 753 871 928 34176 264 306 428 75 937 35128 408 599 713 977 36253 429 595 708 87 985 37011 116 304 417 505 655 989 38088 99 237 546 989 39252 336 568.

40444 701 99 41228 614 24 42113 235 630 75 942 95 98 43004 380 413 621 784 90 44202 324 68 425 745 45169 82 284 545 635 72 46351 484 703 31 47062 65 398 504 783 389 48029 383 819 41 957 83 49251 696.

50106 299 301 446 620 938 51242 613 87 781 916 52005 135 305 441 69 706 935 53175 557 707 55237 535 643 763 888.

56004 20 50 103 94 98 538 711 999 57026 565 729 308 22 58048 119 67 73 206 367 460 537 66 59090 229 771.

60120 257 71 613 69 979 61049 123 92 95 262 441 554 917 62080 292 401 85 680 808 919 63262 92 552 93 98 646 873 64139 325 45 565 636 911 29 65030 59 356 59 424 84 701 66140 382 401 82 760 67003 100 279 343 468 515 857 68522 77 814 85 69185 484 534 845 66 76 92.

70032 106 60 455 618 703 54 893 982 71119 344 72206 746 812 981 73632 74060 62 386 422 535 707 75074 157 204 330 544 803 76256 314 404 548 86 643 578 660.

80014 27 153 354 71 437 55 563 759 835 50 31019 302 924 77309 50 705 78433 37 638 743 838 88 79349 47 71 254 60 492 670 909 26 63 82052 191 433 608 21 83035 83 226 449 523 631 92 808.

84084 478 579 764 374 86 961 85263 398 472 505 26 698 994 86119 77 328 719 975 87016 432 575 704 52 64 87 816 77 88154 227 29 523 377 941 54 67 89090 705 68.

90037 181 266 401 07 64 578 695 747 999 91186 88 252 336 567 619 868 990 92324 98 467 93613 67 84 172 255 763 846 993 94077 238 322 460 961 95060 174 448 903 69 96250 696 727 58 97054 266 569 611 44 65 855 98159 369 434 99276 99 543 726 67.

10067 235 628 942 49 101266 398 673 814 29 102031 331 440 504 36 749 76 883 913 103081 88 162 601 93 877 104064 70 99 279 413 95 509 783 95 105047 111 426 28 56 563 960 106007 42 87 644 332 95 107091 285 327 400 63 708 21 864 78 108113 308 86 431 44 109056 509 110172 473 765 983 96 111079 643 717 45 818 976.

112102 87 400 05 636 746 113087 151 202 473 755 974 90 114056 327 75 486 592 896 115041 127 97 354 469 571 91 639 772 964 116161 337 591 617 738 88 897 965 117094 153 64 616 42 708 30 67 80 113437 576 759 119054 87 349 67 895.

120478 867 121020 110 518 642 306 44 954 89 122123 92 963 94 123076 94 211 52 593 950 83 124005 106 758 94 824 916 125221 440 54 592 98 646 836 99 981 126186 256 525 36 655 875 985 127226 92 313 569 672 128158 609 779 841 129165 84 244 432 637 903 28 42 50.

130016 55 217 57 696 785 131682 995 132243 785 377 133457 617 86 134274 557 601 135084 204 41 78 408 804 957 136140 83 221 49 304 660 137074 117 81 657 775 81 961 89 138294 603 21 29 30 46 139274 456 83 691.

140270 348 532 35 636 141042 96 147 563 679 970 96 142193 355 588 751 143001 84 124 233 96 441 573 696 144033 284 97 743 823 145026 53 180 234 72 420 521 776 865 923 146077 362 95 636 55 702 65 98 876 147315 428 581 990 148074 306 428 94 526 94 622 73 727 57 827 52 88 901 149109 42 251 320 51 575 648 710 881 950 150008 289 575 733 877 904 151090 97 302 547 669 819 30 152057 323 454 65 562 877 79 153077 215 501 618 824 929 154032 71 164 261 322 404 571 725 910 155337 521 682 778 946 78 156213 36 96 425 537 803 157042 287 564 66 647 158128 204 18 27 432 507 82 612 79 710 16 81 939 80 159217 744 819 955 84 160157 254 353 911 161347 520 34 90 764 360 63 93 162048 110 58 94 563 603 62 878 975 163235 49 66 452 669 758 836 913 38 164084 85 142 250 434 555 711 69 939 165108 35 314 20 56 616 166056 105 203 51 331 64 506 59 705 910 83 167297 469 587 712 846 37.

168308 588 93 627 33 936 79 169191 243 358 566 629 756 853 943 170014 321 708 40 76 313 171764 919 172089 116 68 497 592 710 42 68 914 94 173040 42 639 857 978 174316 68 959 175080 113 282 313 44 79 514 81 70 642 703 803 176392 646 735 827 177053 76 616 725 927 79 99 178148 323 53 425 827 44 83 954 179185 231 370 494 593 882 180001 72 588 772 988 181058 33 178 265 542 66 642 702 22 33 83 901 21 25 182129 245 56 398 444 81 542 761 868 183015 66 140 472 90 516 675 721 68 830 134281 465 551 53 858 82 185167 268 785 884 91 186108 39 252 359 576 719 984 187232 333 82 556 188070 231 407 833 189079 109 319 437 573 620 48 55 738 821 910 52 86 190079 196 532 607 17 944 78 191240 337 551 93 663 705 819 80 192066 148 985 193228 623 47 321 23 65 194036 95 732 195243 415 38 665 708 988.

196559 903 197157 342 450 745 946 198238 53 622 723 89 199243 461 77 766 965 200592 95 383 909 201123 247 624 813 35 58 202631 876 933 203089 275 405 838 204067 172 361 75 79 555 205214 29 388 494 646 206301 500 773 827 64 207047 62 200 331 568 96 685 735 208263 87 348 841 978 209041 91 95 809 918.

ז י ן ר ו י ס פ ו ן ד ר ו ק

די ערשטע און גרינדליכע מאָנאָגראַפיע אויפ'ן יסוד פון ארכיוואַלע מאַטעריאַלען

„די געשיכטע פון די יודען אין פיעטריקאוו און אומגעגנד"

פון משה פיינקינד, אין דער פוילישער שפּראַך:

MOJZESZ FEINKIND

DZIEJE ŻYDÓW w PIOTRKOWIE i OKOLICY

od najdawniejszych czasów do chwili obecnej

Nakład autora, Piotrków 1930.

פרייז 5 זל. צו בעקומען ביים מחבר, פיעטריקאָוו, פּילסודסקיעגאָ 36.

א קוכען-קרעדענס

ווי אויך אַנדערע גענוצטע מעבעל

געלעגענהייטליך צו פערקויפען.

צו ערפאַהרען:

ר א ז י ן, נאַרוטאַוויטשא 42.

1989

די מעכאַנישע שלאָסעריי און שווייסעריי

פיהרט אויס זעמטליכע מאַשין-רעפּאַראַטורען, שווייסונגען, צופּאַסונג פון מאַשינען-טיילען מיט גאַראַנטיע און :–: נידעריגע פרייזען :–:

J. REDER, Łódź

11 קאָנסטאַנטינער 11 (רוג זאַכאָדניאַ)

פּריוואַט-וואוינונג: גדאַנסקא 20.

Międzynarodowi Ekspedytorzy

C. HARTWIG SP. AKC.

ODDZIAŁ w ŁODZI, ul. Piotrkowska 77

zawiadamiają, że na zasadzie rozporządzenia p. Prezydenta Rzplitej Polskiej o prawie o domach składowych (Dz. U. R. P. No. 114/24 poz 1020) oraz regulaminu zatwierdzonego dnia 8.1. 1926 r. przez p. Ministra Przemysłu i Handlu, odbędzie się

publiczna licytacja

w dniu 31 marca, o godz 10 rano w magazynach własnych przy ul. Węglowej 7a, towarów niewykupionych we właściwym terminie, a mianowicie:

konserw jarzynowych, składających się z: 40 skrz. fasoli łamanej, 12 skrz. groszku z karotką, 30 skrz. karotki, 6 skrz. kalarepy, 11 skrz. szczawiu, 15 skrz. spinaku, 40 skrz. pomidorów puree, 80 skrz. śliwek, 20 skrz. wiśni i 6 skrz. jabłek puree wagi ogólnej 15849 kg.

76 skrz. makaronu 1186 kg., 8 skrz. płatków owsianych 316 kg., 1 młynek z pytlarką 373 kg., 1 maszyna (oddzielacz wody od smaru) 65 kg., 1 motor 683 kg., różne meble, 1 bela pościeli 7 kg, 1 kosz rzeczy używanych 30 kg, 1 kufer z kolekcjami tkanin 25 kg., 1 paczka uprzęży 6 kg., 1 skrz. materjałów piśmiennych 64 kg. i 2 obrazy-fotografie w ramach.

Towary przeznaczone na licytację obejrzeć będzie można w dniach 25, 26 i 27 marca r. b. w godz. od 10 do 14 na naszych składach.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

זאַוואַדזקאַ 1.

נאָר פאַר וועענערישע הויט-קראַנקה. און מענער-שוועכע. אַנאַליזען פון בלוט און אויסגלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאָנסיליומס מיט ספעציאַליסטען פון אוראַלאָגישע און נערווען-קראַנקהייטען. קוואַרץ-לאַמפּ. עלעקטרישער הייל-קאַבינעט קאסמעטיק.

–– טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָוועגד. ––

פון 11 ביז 12 ביי טאָג און פון 2 ביז 3 נאָכמ. נעמט אָן אַ פרוי-דאָקטאָר נור קינדער און פרויען זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמיטאָג.

– באַזונדער וואַרטע-צימער פאַר פרויען. –

וויזיט 3 זל.

א בעקעריי אויף מצות

אין בעסטען צושטאַנד, פרייזווירדיג צו פערדינגען. צו ערפאַהרען אין דער בעקעריי

פאמארסקא 108.

---

2 צימער און קיך

מיט בעקוועהמליכקייט, 1-טער שטאָק, צענטרום, גאַז און עלעקטריע – זאָפאָרט צו פערדינגען.

טעלעפאָן 139-62.

דעטעקטאָרען קאמפּלעט

מיט אַ סלוכאַווקע און אַנטענע פון 28 זל.

RADIO - LLOYD
Przejazd 8.

די נייסטע מאדערנע שייטלען

ווי אויך פערשידענע פאלטשקעס, אַזוי ווי אייגענע האָר, גוטע אויסאַרבייטונג צו זעהר ביליגע פרייזען.

קאָנט איהר נאָר בעקומען ביי

פּאַרשוויצקי, קאַמיענאַ 5,

קווער אפּיצינע, 2-טער שטאָק.

Dr. med. J. Lubicz

ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 183-1

קראַנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער.

אייגענע פּראַטאַזאַנים פון זעמטליכע אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען, אויך פלאַכפוס-איינלאַגען, קאַרסעטן ... ליכט. נאָרמאַלע א. ז. ו. צופּאַסונג פון 5—7 ...

Dr. ADAM GROSGLIK

Al. Kościuszki 27
tel. 51-78

הויט און וועענערישע קראַנקהייטען און ליכטהיילאנשטאַלט
נעמט אָן פון 4—7 אין אָוונט

Dr. med. I. WAJNBERG

Cegielniana 47, tel. 26-02

אינערליכע קראַנקהייטען.
ספּעציעל פאַר לונגען- און האַרץ-קראַנקהייטען
בעשטראַהלונגען און קינסטליכע בערג-זון.
נימט אָן און דערזעט פון 3—5 נאָכמ.

צאָהן-ארצט

St. Gelberg

וואוינט יעצט

Zawadzka 14, tel. 108-33

נעהמט אָן פון 10–2 און פון 4–7

W. EYCHNER

גינעקאָלאָג-אַקושער
זגערזשער 11.
טעל. 134-72
נעמט אָן פון 6–8 אָוונד

Dr. med. H. KRAUSKOPF

אקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען
צעגעלניאַנא 45, טעל. 13-47
נעמט אָן פון 4 ביז 7 אין אָוונד.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען

און דענטיסטישער קאַבינעט.

זשעראָמסקי 11, טעלעפאָן 3763

אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונד.

ד"ר אימיך נאָז, האַלז, אויערן קר.	4½—5½
ד"ר קערשנער קינדער-קראַנקה.	9-11 3-4½
ד"ר שיפמאַן אינערליכע קראַנקהייטען	12—2
ד"ר קוביטש וו"ס און געשלעכט-קר.	12½ - 1½
ד"ר שמירגעלד נערווען און גייסטיגע קר.	1—2
ד"ר גאָלדבלאַט אויגען-קראַנקה.	12½—1½
ד"ר חיים כירורגישע קראַנקהייטען	2—3
ד"ר שפּערלאָווסקי פרויען- און געבורטס-הילף	4½—5½

פּסיכאָ-טעראַפּיע, שפּראַך-שטערונגען ווי שטאַמלען א. א. ווי פּאַקען-שטעך, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראַהל. איינשפּריצונגען, מאַסאַזשען, עלעקטראָטעראַפּיע, אָפּערירט... אָפּערירונגען אין שטאָט. און לעבאָראַטאָריום העראָן... ...אויך פלעגען אין ...

אימפּפונגען געגען שקאַרלאַטין.

ביי דער לעטשניצע איז בעפינדליך

א רענטגען-אינסטיטוט.

ד"ר לאזשינסקי טאַרטאַקאָווסקא
צאָהן-ארצט 10—1 3—6
קינסטליכע צעהן, קראָנען, מאָסטען א. ז. וו.

די לעטשניצע איז טעטיג אויך זונטאג

א לאַנגיעהריגער געוועזענער געריכטס-סעקרעטאַר

שרייבט אַלערליי ביטעס און קלאַגעס, קלוויזולעס און זאבעזיעטשע-ניעס אין אַלע שטעדט פון פוילען.

אַ גוטער ספעציאַליסט אין מיליטער-ענינים

B. MANN, Piotrkowska 10.

Dr. Różaner

ספעציאליסט פאַר הויט, וועענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוועכע

Dzielna (Narutowicza) 9 tel. 128-98

צוריקגעקעהרט

עמט אָן פון 8–10 פריה און פון 5–8 אָוונד

וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

DR. MED.

L. Pikielny

אוראָלאָג

ספּעציאַל-אַרצט פאַר נירן, בלאָז און הארן-קראַנקהייטען

8 NAWROT 8, tel. 2,19-90

נעהמט אָן פון 4–7 אָוונד.

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספעציאליסטען

און ערצטליך-דענטיסטישער קאַבינעט

זגיערסקא 17 טעל. 16-33.

ד"ר ראַקאָווסקי נאָז האַלז, אויערן קר. 10 – 11	2 - 3 6 – 7
ד"ר רוזשאַנער הויט און געשלעכט קראַנקה.	1—2
ד"ר גאָלדשטיין- אויגען-קראַנקהייטען פּאָלאַק	1—2
ד"ר יוסטמאַן נערווען קראַנקהייטען 12—2	און זונ.
ד"ר ראָזענצווייג קינדער-קראַנקהייטען	10 12 4 5
ד"ר פּאַפּיערני פרויען און געבורטס-הילף ½11-1	5-6
ד"ר קאַנטאָר כירורגישע-קראַנק. 4½-5½ זונ. 1—2	
ד"ר חיינבערג אינ. הערץ לונגען 12—1, 6½—7½	
ד"ר סטופּעל רענטגען	12—2, 4—6
א. גראָדזענטשיק צאָהן-ארצט	3 - 7
ראָזען צאָהן-ארצט	8 - 2

צאָהן-מגוד-היילונג, בעלייכטונגען, קאַרענען מאָסטען א"א

בי דער לעטשניצע איז בעפינדליך

א רענטגען-אינסטיטוט

היילונג פון הויט קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגענשטראַהלען, פאַר בעשטראַהלונג און דורכלייכטונגען, קוואַרץ-לאַמפּע, דיאַטערמיע, עלעקטראָטעראַפּיע, אַלע מעדיצינישע אַנאַליזען. א קורס פאַר שטאַמלער. אימפּפונגען געגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נ"מ

די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאג

וויזיט אין דער שטאָט.

דער לעזט! אכטונג! אכטונג!

קאַנקורענץ-פרייזען!

כדי צו ערמעגליכען די ברייטסטע קרייזען פון ג' פּובליקום צו בעקומען אַ ביליגע און גוטע קינסטלערישע אויפנאַהמע, זענען די פרייזען אין מיין פאָטאָגראַפישען אַנשטאַלט געוואָרען פערקלענערט ווי:

12 שט. „EXPRESS PICTURES" זל. 2
6 „ פּאַס-פאָטאָגראַפיעס „ 2
6 „ פּאָסט- „ בראָון „ 6
6 „ „ „ אויף זייד „ 8

אכטונג!

צו אַ ½ טוץ ויזיטענע פּאָסט-פאָטאָגראַפיעס גיט מען צו

א אָריגינעלען פּאָרטרעט בחנם

ס'ווערען אויך אויסגעפערטיגט פּאָרטרעטען אין ראַהמען און אויך אַ פערקויף פון ראַהמען. קומט און איבערצייגט אייך

מיט אַכטונג

„PARISIEN" קונסט-פאָט. אנשטאַלט

פראַנציסקאַנער 30

א ג ו ט ע ש י ל ט ... „הלא חכמה תקרא"

הלא חכמה תקרא, ותבונה תתן קולה

בצדק כל אמרי פי, אין בהם נפתל ועקש, אשרי אדם שמע לי, לשקד על דלתותי יום יום

איבער דעם זאָלסטו נאָר קומען אין מיין רעכטסקאָנסולטאַציע-ביוראָ צו ה'

מאַנעלאַ, פּיעטריקאָווער 17

(זאַכאָדניאַ 52) טעל. 148-79

וואו עס ווערט פּינקטליך ערלעדיגט, געווייסענהאַפט געשריבען אַלערליי ביטעס: ציווילע, קאַרנע, האַנדלאָווע, אַפּעלאַציעס, אַדוואָקאַניעס, סלאָווזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעדט אין פוילען, ווענען דירות אין אורזשאָנד ראָזיעמטשי, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען.

מיט אַכטונג

ד. מאַנעלאַ, רעכטסקאָנסולענט

פּעטריקאָווער 17.

Dr. H. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאַנאַ 25, טעל. 126-87

ספּעציעל אַרצט פאַר הויט- און וועענערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, אַלע אַנאַליזען, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען

נעמט אָן פון 8–2 נ.מ. און פון 5– 9 אָוו

Dr. med.

B. Robinzon

אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען

פּעטריקאָווער 10, טעל. 31-86

נעמט אָן פון 8–9½ פריה און פון 3–4½ נאָכמ.

מאשין = לעבעך

ווערן אָנגענומען אויסצונייען ביי

ג. גאָרדמאַן צעגעלניאַנא 29

ערצט.-קאסמעטיש. גאבינעט

פּרל. מאַרקוס נעהמט אָן פון 5–7 אָוונד.

אַנאָנסען-פּרייז: פּאַר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאָג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפּאַלטען
אין טעקסט—40 „ „ „ „ —60 „ „ „ „ 4 „
פאַר אַ מילימעטער-שורה: נאָכ'ן טעקסט—12 „ „ „ „ —18 „ „ „ „ 8 „
אויסער דער שטאָט 50 פּראָצ. טייערער. אויסל. 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. אַ וואָרט

אַבאָנאַמענטס-פּרייז: אין לאָדז – 5 זל. אַ חודש מיט צושטעלען אַ היים; אויף דער פּראָווינץ – 6 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד – 8 זל.
פאַר'ן אינהאַלט און טערמינען די אַנאָנסען איז דער פערלאַג נישט פעראַנטוואָרטליך
די אַדמיניסטראַציע איז אָפען ביי טאָג און ביינאַכט.

Na Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman

Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.